Ազգ
Azg
armenian daily

24 ՄԱՅԻՍ 1996. ՈՒՐԲԱԹ # 95 (1101)

Չեչնիա. Ռուսական զորքերը գրավեցին Բամուտը

23 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC: Չորեքշաբթի օրվանից թեժ մարտեր են գնում Չեչնիայի հարավ-արեւմուտքում գտնվող Բամուտ բնակավայրի շրջակայքում, որը ռազմավարական մեծ նշանակություն ունի, եւ մեկ տարի ռուսաստանյան զորքերը չէին կարողանում գրավել խորհրդային այդ նախկին հրթիռակայանը: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը, որը գտնվում է Սիբիրում, հինգշաբթի հայտնել է, թե Բամուտում մոտ 500 զինյալ կա: Նա ավելացրել է, որ այնտեղ չեչենների կողմից կռվում են նաեւ օտարերկրյա վարձկաններ: Ըստ վերջին տվյալների, ռուսները գրավել են հրթիռակայանը՝ սպանելով 40 զոհ: Այդ մասին հայտնել են ռուսաստանյան աղբյուրները: Իսկ Մոսկվայում Կրեմլի խոսնակ Սերգեյ Մեդվեդեւը հայտնել է, որ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը պատրաստ է բանակցություններ վարել հակամարտության բոլոր կողմերի հետ: Մեդվեդեւի վկայությամբ Ելցինն այժմ ուսումնասիրում է, թե որտեղ կարող են կազմակերպվել այդ բանակցությունները: Հիշեցնենք, որ Չեչնիայի նախագահ Զելիմխան Յանդարբիեւը չորեքշաբթի օրն առաջարկել էր բանակցություններ անցկացնել Մախաչկալայում:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔ

ԱՄՆ. Մայիսի 27-ին քելեթոն ի նպաստ Գորիս-Ստեփանակերտ մայրուղու

Ամերիկայում հրատարակվող «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր Հարութ Սասունյանից ստացված ֆաքսը տեղեկացնում է, որ առաջիկա երկուշաբթի մայիսի 27-ին, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մասնաճյուղերից ամերիկահայկական Հայաստան ֆոնդ ինկորպորեյթըդի կազմակերպած նյութական միջոցների հայթայթման շուրջօրյա քելեթոնը նպաստելու է Ստեփանակերտ-Գորիս մայրուղու շինարարությանը: Վերջինս խիստ կարեւոր մի ծրագիր է, որով Հայաստանին միացած Ղարաբաղը կպայմանի Ադրբեջանի կողմից նրան պարտադրված շրջափակման դեմ: «Իմ կարծիքով, գրում է Սասունյանը, մի շարք կարեւոր պատճառներ կան ամբողջովին պաշտպանելու այս ծրագիրը եւ անվերապահորեն մասնակցելու քելեթոնին. նախ այն առաջին անգամն լինելով մի ընդհանուր նպատակի շուրջ է համախմբելու Ղարաբաղում, Հայաստանում եւ սփյուռքում գործող բոլոր հայկական կազմակերպություններին ու հայոց հազարավոր անհատներին, արդ առնացնելու է մի ընդհանուր ազգության պատկանելու մեր զգացումները, անկախ մեր համոզմունքներից եւ աշխարհագրական դիրքերից: Եթե քելեթոնը հաջողությամբ պսակվի, հիմնային նախադեպ է ստեղծվելու, հիմք է դրվելու անհրաժեշտ ծեխանիզմների, որոնք հետագայում այլ ասպեքներով կօգտագործվեն, այնուհետեւ շարունակում է Սասունյանը, գրելով «այնպես որ կարեւորը առաջիկայն է յուրաքանչյուրի մասնակցությունը մեկ դոլլարից սկսած մինչեւ մեկ միլիոն դոլլարի հասնող նվիրատվություններով, անհատական կարողությունների սահմաններում: Որպես համայնք, մեր մեծագույն թերությունը միշտ էլ եղել է ազգային միջոցառումներին խմբովին չմասնակցելը: Բոլորին ընդգրկելու ծեսերից մեկը չեկ գրելն է: Ոչ ոք չպետք է իրեն մոռացված, արհամարհված կամ պարզ հանդիսատեսի դերում զգա: Ամենափոքր նվիրումն անգամ Ձեզ մասնակից է դարձնելու հայրենիքի վերակառուցման ջանքերին:

Տես # էջ 2

Վաշինգտոնում ընդունելություն ի պատիվ Գագիկ Հարությունյանի

Ի պատիվ Մ. Նահանգների Գերագույն դատարանի հրավերով Վաշինգտոն հրավիրված ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանի մայիսի 22-ի երեկոյան ընդունելություն է կազմակերպել Մ. Նահանգներում Հայաստանի դեսպանատունը: Հայ եւ ամերիկացի հրավիրյալների առաջ ելույթ են ունեցել դեսպան Ռուբեն Շուգարյանը, Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Փիթըր Թոմսոնը եւ ուրիշներ: Պրն. Գ. Հարությունյանը ներկաներին ծանոթացրել է դատական իշխանության եւ դատական մարմինների, բնականաբար նաեւ Սահմանադրական դատարանի գործունեությանը, դժվարություններին, ձեռքբերումներին: Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանի խոսքում կարեւոր տեղ է գրավել «Ազգ» օրաթերթի պարագան: Դեսպանը մեծ զգուշավորությամբ է արտահայտել Հայաստանում արդարադատության կայացման մասին:

Ջոզեֆ Փրեսելը այսօր Երեւանից մեկնեց Բաքու

Երեկ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ընդունեց աշխատանքային այցով տարածաշրջան ժամանած ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ, դեսպան Ջոզեֆ Փրեսելին: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ընթացքի հետ կապված խնդիրներ: Այսօր, Ջոզեֆ Փրեսելը Երեւանից կմեկնի Բաքու:

ԱՄՆ-ԹՈՒՐՔԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կոնգրեսը դե՞մ է Քլինթոնի կասեցման հրամանագրին

Ամերիկայի հայկական համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարդյանը մի հարցազրույց է տվել «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությանը, որում անդրադարձել է ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի արձագանքին՝ նախագահ Քլինթոնի կողմից այն օրինագծի առկախման կապակցությամբ, որը Հայաստանի դեմ իրագործվող տնտեսական շրջափակման համար զրկում էր Թուրքիային ամերիկյան օգնությունից: Ռոս Վարդյանը մասնավորապես ասել է, թե կարծում է, որ Կոնգրեսը նախ կուժեղացնի միջանցքի օրենքը, դժվարացնելով նախագահի կողմից առկախման իրավունքի օգտագործումը եւ, երկրորդ, Կոնգրեսն անմիջապես կկրճատի հաջորդ տարի Թուրքիային հատկացվելիք տնտեսական օժանդակությունը՝ հիմնավորելով այդ քայլը Հայաստանի շրջափակման հանգամանքով: Նա հայտնել է, որ Ներկայացուցիչների տունը սկսել է արդեն այդ գործընթացը եւ վստահություն է հայտնել, որ օրենսդրական այդ նախաձեռնությունը կհաստատվի Կոնգրեսում: Սակայն 96 թվականին Թուրքիային ցուցաբերվող տնտեսական օժանդակության հարցում որեւէ փոփոխություն կատարելը բացառվում է, այդ պատճառով էլ խոսքը 97 ֆինանսական տարվա մասին է, որը սկսվում է այս տարվա հոկտեմբեր ամսին: Ռոս Վարդյանը վստահություն է հայտնել, որ եթե որ ԱՄՆ-ի նախագահն իր որոշումը չի համաձայնեցրել իր կուսակցության հետ՝ դեմոկրատները կշարունակեն պաշտպանել մարդասիրական օգնության միջանցքի օրենքը: Այն հարցին, թե ինչպիսի կոնկրետ արձագանքներ կան սենատորների ու կոնգրեսականների կողմից, նա ասել է, թե չեր ցանկանա այժմ անուններ հրապարակել, սակայն Վաշինգտոնում ինքը միակ մարդը չէ, որ օգտագործում է վրդովեցուցիչ բառը: Հարցազրույցը վարած Հրայր Թամրազյանն ու Մարտո Սողոմոնյանը նշել են, որ Ռոս Վարդյանը ճիշտ էր, երբ ասում էր, թե միայն ինքը չէ Վաշինգտոնում վրդովված: Հարցազրույցից հետո Ներկայացուցիչների տան դահլիճում ելույթ է ունեցել հայկական հարցերի կոնգրեսական խմբակցության համանախագահ դեմոկրատ կոնգրեսական Ֆրենկ Պալոնեն, որը նույնպես վրդովմունք է հայտնել նախագահ Քլինթոնի կասեցման հրամանագրի վերաբերյալ:

Չորեքշաբթի օրն իսկ սկսել են կատարվել Ռոս Վարդյանի կանխատեսումները: Ներկայացուցիչների տան արտաքին օժանդակության ենթահանձնախումբը կրճատել է նախագահ Քլինթոնի կողմից Թուրքիայի համար պահանջված օժանդակության գումարը: Նախագահը պահանջել է 60 միլիոն դոլլար, սակայն ենթահանձնախումբը հանրապետական կոնգրեսական Ջոն Պորտերի ջանքերով զգալիորեն կրճատել է այդ գումարը, համաձայնելով հատկացնել 35 միլիոն դոլլար: Քննարկվել է նաեւ Ադրբեջանի դեմ սահմանված ամերիկյան պատժամիջոցների մասին օրենքը: Ինչպես հայտնի է, այդ օրենքը արգելում է ամերիկյան կառավարության օգնություն ցուցաբերել Ադրբեջանին: Սակայն անցյալ տարի կոնգրեսական վիրտոնին հաջողվել էր լրամշակել օրենքը, այնպես որ նախագահը իրավունք էր ստացել կասեցնել Ադրբեջանի դեմ պատժամիջոցները: Ի դեպ, նախագահ Քլինթոնն այդ իրավունքից այդպես էլ չի օգտվել: Եվ ահա, չորեքշաբթի օրը կոնգրեսական Պորտերին հաջողվել է անցկացնել մի տարբերակ, որը վերացնում է առկախման նախագահական իրավունքը եւ հնարավորություն է ստեղծում, որ ուղղակի տնտեսական օգնություն ցուցաբերվի Լեռնային Ղարաբաղի հայ փախստականներին: Նշենք, որ այս փոփոխությունները հաստատվել են միայն արտաքին օժանդակության ենթահանձնախմբում եւ դեռեւս պետք է քննարկվեն Ներկայացուցիչների տան եւ Սենատի կողմից:

«Ազգ». Վճիռը մտավ ուժի մեջ

Երեկ Սպանդարյանի ժողդատարանի դատավոր Տիգրան Սահակյանը պաշտոնապես հաստատեց, որ ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիայի ապրիլի 22-ի որոշման դեմ «Ազգ» թերթի հիմնադիրների խորհրդի հայցադիմումի արդյունքում մայիսի 6-ին նույն դատարանի կայացրած վճիռը, այն է՝ անվավեր ճանաչել նախարարության վերոհիշյալ որոշումը, երեկվանից մտավ ուժի մեջ, քանի որ պատասխանող կողմը 10-օրյա ժամկետում ժողդատարանի միջոցով գանգատ չէր ներկայացրել ՀՀ Գերագույն դատարան:

ՍԱՀՄԱՆ

Դարձյալ գնդակոծություն Նախիջեւանի տարածքից

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայ-ադրբեջանական սահմանի հարավ-արեւմտյան եւ հյուսիս-արեւելյան հատվածները երեկ երեկոյան եւ այսօր առավոտյան վերստին ենթարկվել են Ադրբեջանի բանակային ստորաբաժանումների ոտնձգություններին: ՊՆ լրատվության եւ մամուլի վարչությունից Արմենպրեսին տեղեկացրին, որ մայիսի 22-ին, ժամը 16.15-ից մինչեւ 17.05-ը ադրբեջանական կողմը Նախիջեւանի տարածքից խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ հրազենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել է Սյունիքի մարզի Բջնաղ (Բիչանաղ) գյուղի պաշտպանական դիրքերը:

Մայիսի 23-ի առավոտյան ժամը 04.00-ից հակառակորդը, դարձյալ խոշոր տրամաչափի գնդացիրների կիրառմամբ, գնդակոծել է Գեղարքունիքի մարզի Վերին Ճամբարակ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Կրակը տեւել է 1 ժամից ավելի: Երկու դեպքում էլ տուժածներ չկան:

Միայն Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումների պատասխան գործողություններն են հարկադրել հակառակորդին՝ դադարեցնել գնդակոծումը: Սահմանի մյուս հատվածներում երեկ գիշեր եւ այսօր առավոտյան հարաբերական անդորր պահպանվել է:

Բրիտանիան վրեժխնդիր ի պատասխան տավարի մսի արտահանման արգելքի

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 23 ՄԱՅԻՍ, ՆՏ-AFP: Չորեքշաբթի օրը Բրյուսելի բրիտանական աղբյուրները հայտնել են, որ Բրիտանիան պետք է անմիջապես սկսի իրագործել Եվրամիության գործունեության խափանման իր քաղաքականությունը՝ որպես բողոք ուղղված ընդդեմ տավարի մսի նրա արտահանումների վրա դրված արգելքի: Այդ արգելքը դրվել էր որպես կանխարգելում «գիժ կովերի» հիվանդության տարածման: Պաշտոնյաները պետք է սկսեն նախարարներից ավելի ցածր մակարդակից սկիզբ առնող Եվրամիությանն առնչվող բոլոր տեքստերի վրա սիստեմատիկորեն տեղադրել վերապահումներ Մեծ Բրիտանիայի կողմից: Դրանով կխափանվեն դրանց ընդունումը, քանի որ, որպես կանոն, դրանք ընդունվում են կոնսենսուսի (փոխհամաձայնության) սկզբունքով: Եվրամիությունն իր առաջին խոշոր հարվածը կստանա անվտանգության պայմանագրի արգելափակմամբ, որի նպատակն է ներդաշնակել, թե ինչպես են սահմանկացած ընկերությունները միջոցներ ձեռք առնում Եվրամիության դեմ:

Իսրայել. Արտակարգ միջոցներ ընտրությունների շեմին

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 22 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոր խորհրդարանի եւ կառավարության ղեկավարի մոտալուտ ընտրությունների կապակցությամբ իսրայելական իշխանությունները անվտանգության աննախադեպ միջոցներ են ձեռնարկում, որոնք համեմատելի են «արտակարգ դրություն» մտցնելու հետ: Ինչպես պարզաբանել է ոստիկանության գլխավոր տեսուչ Ասաֆ Հեֆեցը, արդեն առաջիկա կիրակի օրը ուժի մեջ կմտնի ընտրությունների շեմին եւ ընթացքում անվտանգություն ապահովելու հատուկ մշակված ծրագիրը: Դրա համար ներգրավվելու են 20 հազարից ավելի զինվոր ու ոստիկան, որից առնվազն երեք հազարը կտեղաբաշխվեն Երուսաղեմում: Միաժամանակ, նախատեսված է «պինդ փակել» Գազայի հատվածը եւ Հորդանան գետի արեւմտյան ափը, որպեսզի ոչ մի պաղեստինցի չկարողանա թափանցել Իսրայելի տարածք: Այդ մասին հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը:

ԲԵՄ

Բռավո, Արմեն Ջիգարխանյան

Առաջին ներկայացումը երեւանյան բեմում եւ առաջին հարցազրույցը «Ազգին»

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Պարոնյան թատրոնի լեցուն դահլիճը բնականաբար երկար ծափահարեց, երբ տաղ հարդարանք ունեցող բեմում հայտնվեց ոսկե ձայն տերը Արմեն Ջիգարխանյան Կրեպը: Հետո Ջիգարխանյանին բեմի վրա տեսնելու կարոտը փոխարինվեց հիացմունքով ու նրա յուրահատուկ շնորհալի խաղով: Ցնկլոռի նրա հայացքը ստանում է ամեն ինչ, բանալին, ռոմ երբեմն-երբեմն դահլիճում պարակներից մեկի բանամ հանի ու խմի մեծասանց հետ կատերը... ժամանակների մտերմության մեջ ներառվելով), մագնիտոֆոնի ժապավենը պտտեցնելով մեկի կողքի անցած կյանքի իր խոկ կողմից մեկ անցյալի պահերի

Արմեն Ջիգարխանյանը Կրեպի դերում

հետ: Մենախոսողի հանդիպման դրամաքիզմ. «Ես խնդրեցի նրան նայել ինձ: Նա պառկած էր նավակի մեջ, ձեռքերը գլխի տակ, աչքերը փակ: Ես կանգնեցի այնպես, որ իմ ստվերը փակի աչքը ու նա աչքերը բաց անի... Նա ինձ բաց նայեց: Հետո երկար ժամանակ անշարժ պառկած էինք, իմ ձեռքը նրա կրծքին, խոկ ներքեւում հոսում էր ջուրը»:

Կրեպի մասերը պահպանվում են ժապավենի (որին մագնիտոֆոն է դրված), ասես գրկում են, ու լռությունը: Երկրորդ անգամ ձայնագրությունը լսելիս Կրեպը մի քանի անգամ փորձում այդ դիմքը կ չի կրկնում: Ձեռքը դառնում է բռունցք, հետո կռացած մարմինը կամաց թուլանում է՝ առանձնության վերջին ծիգ: Դիմախաղը տպավորիչ է այնքան, որ մտնում ես ներկայացումից հետո դեմքը դժվար թե մոռանաս:

Տես # էջ 6

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

Կառավարության օժանդակությունն անկախ մամուլին կկազմի մոտ 40-50 մլն դրամ

Նախարարը հավաստիացրեց, թե այն կապ չունի նախընտրական արշավի հետ

Մամուլում արդեն հրապարակվել է այն խորհրդակցության մասին, որ հրավիրվել էր ՀՀ վարչապետի մոտ եւ որի ընթացքում որոշվել էր, ելնելով թերթերի դժվարին կացությունից, հաշվարկված ավելացված արժեքի հարկի չափով նյութական օգնություն ցույց տալ հրատարակվող թերթերին: Տեղեկատվության նախարար Հրաչյա Թամրազյանը, որն այդ խորհրդակցության ժամանակ հանդես եկավ հաղորդմամբ, մեզ հետ ունեցած հարցազրույցում պարզաբանեց, թե քննարկված առանցքային հարցերից էր թերթերի տպաքանակի կտրուկ փոփոխումը:

Նրա ասելով, նկատի ունենալով մամուլի այսօրվա ծանր վիճակը, ամեն գնով պետք է թերթերի հրապարակման համար բարվոք վիճակ ստեղծել եւ նպաստել տպաքանակների բարձրացմանը:

Հայտնի է, որ այսօր հրատարակվող թերթերի ընդհանուր տպաքանակը ցածր է եւ չի գերազանցում 40-45 հազարի սահմանը: Նախարարի կարծիքով, քննարկման ժամանակ ճիշտ որոշում ընդունվեց եւ վարչապետի հրապարակվելիք որոշմամբ թերթերը կազատվեն որոշակի հոգսից: Այն է. կհաշվարկվի այն գումարը, որն անցած 6 ամիսների ընթացքում պետական բյուջեից չֆինանսավորվող թերթերը ծախսել են ավելացված արժեքի հարկի վրա, եւ այն գումարային հատկացման ձեւով կտրվի թերթերին: Հասկանալի է, որ այդ ցանկում չեն լինի «Հայաստանի Հանրապետությունը», «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» եւ մի քանի այլ թերթեր: Առայժմ, նախարարի ասելով, հատկացումը կկրի միանգամյա բնույթ եւ կտրվի այս տարվա հաջորդ 6 ամիսների համար: Հատկացումը կվերաբերի միայն թերթերի տպաքանակից գանձվող հարկին: Նախնական հաշվարկներով, մամուլի միջոցներին տրվող այդ հատկացման ընդհանուր գումարը կկազմի 40-50 մլն դրամ:

Սրանով կբավարարվի նաեւ բոլոր այն թերթերի խնդրանքը, որոնք նախապես դիմել էին նախարարությանը օգնելու թերթերի ֆինանսատնտեսական հարցերի լուծմանը:

Հրաչյա Թամրազյանի գնահատմամբ սա խոշոր լուրջ քայլ է, հատկապես, եթե հաշվի առնենք հանրապետությունում իրականացվող կոշտ հարկային քաղաքականությունը: Արդյո՞ք այս քայլով կառավարությունը նպատակ ունի շահել մամուլի համակրանքը եւ նախընտրական շրջանում որոշակի մրցույթ ծավալել: Հրաչյա Թամրազյանը չհամաձայնեց նման գնահատականի հետ, ասելով, որ «եթե այդպես լիներ, վաղուց կձեռնարկեինք»: Ուղղակի, նախարարի ասելով, ճգնաժամային դրություն էր ստեղծվել հատկապես տպաքանակների իջեցման խնդրում եւ այժմ հույս կա, թե այդ քայլը կմեղմացնի լրագրողական աշխարհում տիրող անվստահության մթնոլորտը:

Նախարարության հաջորդ քայլը կլինի «Հայմամուլի» թերթերի տարածման գործակալության աշխատանքների հստակեցումը եւ «Պարբերական» հրատարակչության աշխատանքների համաձայնեցումը «Հայմամուլի» հետ: Նախարարի ասելով, «Հայմամուլը» ծանր ֆինանսական ժառանգություն է ստացել եւ այժմ քայլեր են արվում, որպեսզի աշխատանքի կառուցվածքը փոխվի եւ ֆինանսական հարցերը լուծվեն: Հրաչյա Թամրազյանը համոզված է, որ այդ ֆինանսական հարցերը լուծվելուց հետո միայն հնարավոր կլինի նվազեցնել նաեւ թերթերի առաքման տոկոսադրույքները:

Հ. ՍԱՄՍՈՆՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՆԴ

ԱՄՆ. Մայիսի 27-ին թելեթոն ի նպաստ Գորիս-Ստեփանակերտ մայրուղու

Սկիզբը էջ 1

«Հաջորդ կարեւոր պատճառն այս թելեթոնը հաջողությամբ պսակելու այն է, որ դրանով մենք մեր թշնամիներին քաղաքական պատգամ պետք է հղենք: Թուրքերն ու ազերիները պետք է տեսնեն, որ 150 հազարի հասնող ղարաբաղցի հայերը մենակ չեն դիմագրավում 8 միլիոն ազերիներին եւ 60 միլիոն թուրքերին: Նրանք պետք է համոզվեն, որ միլիոնավոր հայեր աշխարհի չորս ծագերում պատրաստ են պաշտպանելու իրենց ղարաբաղցի քույրերին եւ եղբայրներին: Մասնակիցների քանակի եւ հավաքված գումարի չափը կարող է միայն մի՛ թուլության եւ նեցուկ չկանգնելու պատգամ հղել: Մինչդեռ հազարավոր մասնակիցների եւ միլիոնավոր դոլլարների նվիրատվությունները հստակորեն կպատգամեն մեր հակառակորդներին, որ ոչ իրենց սպառնալիքները, ոչ էլ գրադ տիպի հրթիռները կարող են ծունկի բերել հայ ժողովրդին: Որպես խրախուսական քայլ Լինսի հաստատությունը խոստացել է կրկնապատկել թելեթոնի ամբողջ ընթացքում հավաքված ընդհանուր գումարը:

Ես իմ փորձից գիտեմ, որ երկուսուկես տարի առաջ, երբ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամն ու Միացյալ հայկական հիմնադրամը միասին ձեռնարկեցին 21 միլիոն դոլլարի գումար գոյացնել Հայաստանի համար վառելանյութ գնելու համար, Լինսի հաստատության նույնանման հավաստիացումը հրաշալի խթան հանդիսացավ մի կանի օրում հասնելու մեր նպատակներին: Այս առթիվ, ցանկանում եմ իմ խորհուրդն արտահայտել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մասին: Ինչպես բոլորս գիտենք, հայերիս համար դժվար է մեր տարակարծությունները թողած, միասնաբար մի նպատակի համար աշխատելը: Չորս տարի առաջ, երբ Միացյալ հայկական հիմնադրամն ստեղծվեց եւ առաջին անգամ յոթը գլխավոր ամերիկահայ բարեգործական ընկերություններ ի մի եկան Հայաստանին օգնելու նպատակով, շատ թերահավատներ մտածում էին, որ այն երկար չի տեւի: Մինչդեռ, այն ոչ միայն դիմացավ փորձություններին, այլ կարողացավ ընդհանուր հաշվով 137 միլիոն դոլլարի օգնություն ցուցաբերել Հայաստանին:

Նմանապես, երբ չորս տարի առաջ հիմնադրվեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, համախմբելու Հայաստանի, Ղարաբաղի եւ սփյուռքի քաղաքական, կրոնական եւ բարեգործական բոլոր ընկերություններն ու կազմակերպությունները, շատերը լուրջ կասկածներ արտահայտեցին նրա ապագայի հանդեպ: Ճիշտ է, այն ունեցավ իր վայրիվերումները, բայց հաստատապես կարողացավ մնալ մեկ ընդհանուր նպատակի ծառայող միաձույլ մի կառույց:

Առաջիկա շաբաթվա թելեթոնը ոչ թե պարզապես կառուցելու է Գորիս-Ստեփանակերտ մայրուղին, այլ նաեւ միացնելու է մեզ բոլորիս՝ ամրացնելով սփյուռքի կապը Հայաստանի եւ Ղարաբաղի հետ»:

Գերմանիայի կառավարության տնտեսական զարգացման ծրագրերը Հայաստանում կշարունակվեն

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսին Երեւանում տեղի ունեցան ՀՀ-ի եւ ԳԴՀ-ի կառավարական բանակցություններ, որոնց արդյունքում որոշվեցին 1996 թ.-ին երկու երկրների միջեւ տնտեսական համագործակցության, զարգացման ու օգնության ծրագրերը: Բանակցություններին գերմանական կողմից մասնակցում էին Գերմանիայի Դաշնակցային տնտեսական համագործակցության նախարարության, Տեխնիկական համագործակցության ընկերության (GTZ), ինչպես նաեւ KfW կոչվող ֆինանսական կազմակերպության ներկայացուցիչները, իսկ հայկական կողմից՝ ՀՀ արտաքին գործերի, ֆինանսների, առողջապահության, էներգետիկայի եւ սոցիալական ապահովության, զբաղվածության, բնակչության տեղաշարժերի եւ փախստականների հարցերով նախարարությունների ներկայացուցիչները՝ ՀՀ էկոնոմիկայի փոխնախարար Արմեն Դարբինյանի գլխավորությամբ:

Ինչպես Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց Հայաստանում ԳԴՀ-ի դեսպանության մշակութային եւ տնտեսական կապերի գծով կցորդ Մարինո Ռամահերը, բանակցությունները, որոնք, փաստորեն, անցյալ տարի սեպտեմբերին Բոննում անցկացված կառավարական բանակցությունների շարունակությունն էին, անցան շատ արդյունավետ: Տնտեսական համագործակցության շրջանակներում այս տարի ԳԴՀ կառավարության կողմից կտրամադրվեն բարենպաստ պայմաններով առաջարկվող վարկեր (10 տարի առանց տոկոսի եւ 40 տարի ժամկետով՝ 0,75 տոկոսով), որոնց ընդհանուր գումարը անցյալ տարի տրամադրած 10 մլն մարկի հետ կազմում է 25 մլն մարկ: Այդ գումարն ամբողջությամբ կօգտագործվի էներգետիկայի բնագավառի բարելավման, հիմնականում Քանաքեռի ՀԷԿ-ի վերանորոգման աշխատանքների համար:

Նա հայտնեց նաեւ, որ այս տարի կշարունակվի Երեւանի շրջակայքի 12 գյուղական համայնքների զարգացման ծրագիրը, ինչպես նաեւ GTZ-ի կողմից իրականացվող «Պարենի ապահովման ծրագիրը», որը սկսվել էր անցյալ տարվա վերջին: Այդ ծրագրով նախատեսված է երեք տարվա ընթացքում Հայաստանի հարավային շրջանների գյուղական բնակչությանը բաժանել 5,8 մարկի տեխնիկական եւ պարենային օգնություն: Այս տարի նախատեսված է 1,6 մլն մարկի օգնություն, որը կծախսվի 3000 տոննա ցորեն գնելու նպատակով:

Մ. Ռամահերը նշեց նաեւ, որ գիտական համագործակցության շրջանակներում այս տարի Հայաստան կայցելեն Գերմանիայի գեոֆիզիկայի եւ ընդերքի հետազոտությունների դաշնային կազմակերպության մասնագետները, որոնք ուսումնասիրություններ կկատարեն Հայաստանում էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրների եւ տեղական ռեսուրսների գնահատման հետազոտական աշխատանքների վերաբերյալ:

Նախատեսված են նաեւ ծրագրեր, ըստ որոնց կկազմակերպվեն կատարելագործման դասընթացներ բանկային, ապահովագրական համակարգերի եւ արտաքին առեւտրի բնագավառի մասնագետների համար, ինչպես նաեւ՝ առողջապահության բնագավառի, հատկապես օրթոպեդիայի եւ մանկական սակավարյունության մասնագետ-բժիշկների համար: Տեխնիկական համագործակցության բնագավառում այս տարի ԳԴՀ-ի կառավարության կողմից որոշակի գումարներ կտրամադրվեն նաեւ Հայաստանի տնտեսական օրենսդրության բարելավման համար խորհրդատվություններ կազմակերպելու նպատակով:

Մ. Ռամահերի կարծիքով Հայաստանի եւ Գերմանիայի տնտեսական հարաբերությունները զարգանում են ինտենսիվ, դրա ապացույցն է նաեւ այս տարվա կառավարական բանակցությունների արդյունավետ ավարտը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ
Նոյյան տապան

ԿԸՀ. Նոր պատգամավորներ Ազգային ժողովում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՄԱՅԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԱԺ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մայիսի 23-ի նիստը քննարկեց եւ որոշում ընդունեց թիվ 67 ընտրատարածքից մեծամասնական ընտրական համակարգով ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր գրանցել Հակոբ Հայրապետյանին: Քննարկվեց նաեւ թիվ 63 ընտրատարածքում ԱԺ պատգամավորության թեկնածուներ գրանցված Արմեն Սարոխանյանի եւ Դավիթ Լոքյանի դիմում-բողոքներում բերված փաստարկների ուսումնասիրությունների մասին հարցը: Որոշվեց չեղյալ համարել թիվ 63 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի ս/թ. մայիսի 21-ի որոշումները՝ վերջիններիս գրանցումը մերժելու մասին եւ ուժի մեջ թողնել նույն ընտրատարածքի ս/թ. մայիսի 1-ի որոշումները՝ Ա. Սարոխանյանին եւ Դ. Լոքյանին ԱԺ պատգամավորության թեկնածուներ գրանցելու մասին:

Հայաստանում մալարիայով հիվանդության դեպք չի գրանցվել

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ըստ առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) տվյալների, որ վերջերս հրապարակել է «Մոսկվա» օրաթերթը, Ադրբեջանում սկսել է արագորեն տարածվել մալարիա հիվանդությունը: 1993թ.-ի հետ համեմատած հիվանդացության դեպքերն ավելացել են 120 անգամ եւ 1995թ.-ին հասել 2802-ի: ԱՀԿ-ն տագնապում է, որ հիվանդությունը կարող է արագորեն տարածվել դեպի Հայաստան, Վրաստան եւ Ռուսաստան: Հայաստանում մալարիայի տարածման վտանգի չափը ճշտելու նպատակով Նոյյան տապան գործակալության թղթակիցը դիմեց ՀՀ առողջապահության նախարարության հիգիենիկ հակահամաճարակային հսկողության վարչության պետ Վանիկ Սանրիկյանին: Ըստ վարչության պետի, Հայաստանում մալարիայի տեղական հիվանդացության որեւէ դեպք այսօրվա դրությամբ չի գրանցվել:

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Ծնողի գլխին... բայց ոչ գլխարկ

Հավերժական ճիչին պա՞րտ

Եվ այսպես, սիրելի հայրենակիցներ, բաժա... (ի դեպ՝ անմիջական կապ բաժակի հետ) բաժանորդագրվեք դասագրքերին: Որքան էլ որ կեղծ սոփեստական բնույթի լինի իմ դատողությունը, այդուհանդերձ նման դասագրքերը պայմանավորված է անհնավեր գաղափարներով: Հարցն այն է, որ ՀՀ կառավարությունը, մասնավորապես՝ ՀՀ կրթության նախարարությունը, որեւէ գումար ի վիճակի չեն եղել հայթայթել, որպեսզի երաշխավորեն ճիշտ այն դասագրքերի լույսընծայումը, որոնք լրացված են նաեւ ճիշտ նույն կառավարության կողմից որպես պարտադիր ծառայություն հանրապետության միջնակարգ հանրակրթական դպրոցներում: Ու որպես հետեւանքը այս ամենի՝ մայիսի 23-ի ասուլիսի նպատակն էր համոզել լրագրողներին, եւ նրանց միջոցով հասարակությանը, որ բաժանորդագրությունը այն միակ ելքն է, որի շնորհիվ փլատակների վրա կարող է կերտվել 1996-97 թվականների ուսումնական գործընթացը: Ինչու հատկապես 96-97 ուսումնական տարին... Խնդիրն այն է, որ հայտնի միջազգային կազմակերպությունները պայմանավորվածություն են ձեռք բերել ՀՀ կառավարության հետ այն հարցում, որ միայն 97 թ.-ից սկսած կֆինանսավորվի մեր նորանկախ երկրի կրթության համակարգը: Պետք չէ լինել դիլետանտ, հասկանալու համար, որ դա պայմանավորված է ՌԴ-ում կայանալիք ընտրությունների հետ: Որեւէ ցանկություն չունենք անձնավորել բիզնեսմենական ինչ-որ լցոնով «հանրակրթական այդ կարկասը», սակայն հարցը հետեւյալն է... Հրատարակչություններին կարգադրված էր (ճանկի որեւէ պայմանագիր չկա) երաշխավորել առնվազն 20 հազար դասագրքի բաժանորդագրությունը: Ընդ որում, նշված թիվը ամենեւին էլ չի արտահայտում պարտադրված հոչակվող դասագրքերի իրական սպառման տոկոսը: Մի խոսքով, սիրելի հայրենակիցներ, ՀՀ կառավարությունը մեր առջեւ որեւէ այլընտրանք չի թողել, եթե ոչ բաժանորդագրումը (մանավանդ վերը նշված ուսումնական ձեռնարկները հաստատված են որպես պարտադրված դասագրքեր), ուստի եւ ստիպված ենք հայթայթել դասագրքերի բաժանորդագրության համար անհրաժեշտ 4000 դրամը: Ներենք (գուցե դա աննշանակալից է), որ բաժանորդագրման գործընթացի տապալման դեպքում որեւէ կողմ որեւէ իրավական պատասխանատվություն չի կրելու, քանզի հիշյալ նախարարությունը ոչ մի պայմանագիր չի կնքել հրատարակչությունների հետ: «Ազգի» այն հարցին, թե բաժանորդագրությունը չապահովելու դեպքում ո՞վ է կրելու պատասխանատվության բաժինը, հրատարակչություններից մեկի տնօրենի պատասխանը հետեւյալն էր «եթե մենք չարդարացնենք մեր ստանձնած պարտավորությունը, ապա եւ կլուծարվի մեր անձնակազմը»:

Հետգրություն. Այս պարագայում չիմանալով ո՞րն է բարոյական՝ բաժանորդագրությանը ապակից լինել, թե՞ չլինելը, մեր կոչն ենք ուղղում բոլոր նրանց, ովքեր ստեղծել են այլընտրանքային դասագրքեր: Ներկայացրեք դրանք նախարարությանը, իսկ եթե ինչ-ինչ պատճառներով դա հնարավոր չեք համարում, ապա «Ազգի» խմբագրությանը, որպեսզի մենք համոզված լինենք դրանց գոյության հարցում: Դիմում ենք նաեւ հանրապետության ուսուցիչներին, որպեսզի նրանք հավաստեն փորձանմուշներն անցե՞լ են դպրոցներում նախորդ տարի առաջարկված դասագրքերը: Մեզ շատ անհրաժեշտ է երկրորդ կողմի կարծիքը որպես հիմք ունենալ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը [illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐԺԵՔՆԵՐ

Ուսումնասիրվում են Արցախի ազատագրված շրջանների հուշարձանները

Ազատագրված տարածքում հիմնվեց առաջին թանգարանը

Հնագետ Հակոբ Սիմոնյանի ղեկավարած արշավախումբը Արցախի հուշարձանների ուսումնասիրությունն սկսել է դեռեւս 1991 թվականից՝ Գետաշենում ու Մարտունաշենում: Գյուղերի հանձնումից հետո ժամանակավորապես դադարեցված աշխատանքները վերսկսվել են 1992 թ.-ին, Շուշիի ազատագրումն Աղդամի, Ֆիզուլու եւ Մարտակերտի շրջաններում: Իսկ արշավախմբի կողմից պեղված ամենահին հուշարձանը վաղ քրիստոնեության շրջանին է պատկանում եւ գործել է Գրիգոր Լուսավորչից առաջ: Դա Վանքասարի ժայռափոր համալիրն է, որը բաղկացած էր եկեղեցուց, խաղման հրապարակից, հանգստարանից, որ ամփոփման երրորդ փուլը սկսվել է Հակոբ Սիմոնյանի ղեկավարած արշավախմբով: «Նպատակ ունենք ուսումնասիրել մեզ համար ժամանակին փակ տարածքների հայկական հուշարձանները, այնինչ բացահայտել մեր պատմության ու մշակույթի անհայտ էջերը», հայտնեց նա: Արշավախումբը դիվանագիտական փաստաթուղթ ստեղծելու

մով: ՀՀ մշակույթի նախարարության հայկական հուշարձանների համահավաքի խմբագրության գլխավոր խմբագիր Հակոբ Սիմոնյանը տեղեկացրեց, որ արշավախմբի «կորիզը» մշտապես չորսն են եղել, մասնագետներին հեշտ է դառնել ականապատված դաշտերի վտանգը: Այնուամենայնիվ, տարբեր ժամանակներում արշավախմբին միացել են փորձառու մասնագետներ: Արշավախումբն ուսումնասիրություններ է կատարել Արցախի գրեթե բոլոր շրջաններում, սակայն մշտական հետազոտություններ կատարվել են ազատագրված տարածքներում՝ Քարվաճառի, Մարտակերտի, Աղդամի ու Ֆիզուլու շրջաններում: «Մեր արշավախմբի աշխատանքը մյուսներից տարբերվում է նրանով, որ հուշարձանների համակողմանի ուսումնասիրություն են կատարում, ինչը մինչ այդ արված չէր»: Համալիր ուսումնասիրության հաջողությունը պարոն Սիմոնյանը պայմանավորում է արշավախմբում ընդգրկված պատմաբանների, վիմագրագետների, ճարտարապետների, հնագետների, երկրաբանների եւ այլոց մասնակցությամբ:

Նրանց կողմից ուսումնասիրված հուշարձանների քանակը հասնում է հազարի: Հայկական հուշարձաններով ամենահարուստ տարածքը պարոն Սիմոնյանը Քարվաճառն է համարում: Առայժմ պեղված հուշարձանների թիվը այստեղ հասնում է 750-ի, այն դեպքում, երբ Քարվաճառը համարվում է ամենաքիչ ուսումնասիրված տարածքներից մեկը: Թվաքանակով նրան զիջում են Ֆիզուլին ու Աղդամը, սակայն, ինչպես վկայում է արշավախմբի ղեկավարը, այս տարածքներն էլ աչքի են ընկնում հետաքրքիր դամբարանադաշտերով եւ մեծ քանակի անտրոպոմորֆ արձաններով: Արշավախմբին հաջողվել է պարզել, որ այդ տարածքը եղել է Վանի թագավորության կազմում: Արցախի տարածքում արշավախմբին հանդիպած ամենահին հուշարձանը քրիստոնեությունից առաջ 5-րդ հազարամյակին է պատկանում: Դրանք հին բնակատեղիներ ու ժայռապատկերներ են, որոնք զտնվում

ված են արքերի մարմինները: Ամբողջ տարածքը ծածկված է 100-ի հասնող պատկերազարդումներով՝ խաչեր, խորհրդանշական պատկերներ, արձանագրություններ եւ այլն: Հակոբ Սիմոնյանը համաշխարհային նշանակություն ունեցող հայտնագործություն է համարում Վանքասարի ժայռափոր համալիրը, որն առավել կարեւորվում է քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության նախաշեմին:

Հակոբ Սիմոնյանը իր ու արշավախմբի տարածաշրջանից հայտնաբերված ցուցանմուշները տրամադրել է Բերձոր (Լաչին) քաղաքում օրերս հիմնված երկրագիտական թանգարանին: Թանգարանի ֆոնդը ցուցանմուշներով համալրել է նաեւ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտը:

Արշավախմբի ղեկավարը տեղեկացրեց, որ Արցախի տարածքում պատմամշակութային հուշարձանների առաջին ուսումնասիրությունը կատարվել է դարասկզբում, սակայն այն մի կարեւոր բացթողում ուներ՝ չկային լուսանկարները: Երկրորդ ուսումնասիրությունը եղել է 60-64 թթ. Հայաստանի ու Ադրբեջանի գիտությունների ազգային ակադեմիաների փոխպայմանավորվածության համաձայն: Արցախի հուշարձանների ուսումնասիր-

նպատակ ունի, որը հնարավորություն կտա վատագույն տարբերակի դեպքում (ազատագրված տարածքները վերադարձնելու դեպքում) հակառակորդ կողմին գոնե թույլ չտալ ոչնչացնելու հուշարձանները: Նման մի փաստաթուղթ պատրաստել են մի քանի տարի առաջ:

Հայկական հուշարձանների համահավաքի խմբագրությունը կոչված է ի մի բերելու եւ հրատարակելու հայ ժողովրդի պատմամշակութային ժառանգությունը: Աշխատանքները սկսվել են 25 տարի առաջ, սակայն մինչեւ օրս ոչ մի հատոր չի հրատարակվել: Գլխավոր խմբագիրը հայտնեց, որ բազմահատորյակ ստեղծելու ցանկություն ունեն: Կատարված աշխատանքները միջազգային հանրությանը ներկայացնելու նպատակով աշխատությունները կհրատարակվեն նաեւ ռուսերեն ու անգլերեն: Այդ ուղղությամբ առաջին աշխատանքը՝ «Քարվաճառի շրջանի հուշարձանները» քարտեզը, արդեն հրատարակվել է ռուսերեն ու անգլերեն լեզուներով: Երեք լեզուներով հրատարակության է նախապատրաստվում նաեւ Քարվաճառի հուշարձաններին նվիրված պատկերազարդ կատալոգը: Միայն Հայաստանին վերաբերող մասը կկազմի 10 հատոր: Ամեն մարզ կունենա իր հատորը, որ կներկայացվեն Քարի դարից մինչեւ մեր օրերի հուշարձանները, իսկ Արցախն ու ազատագրված տարածքները կունենան իրենց հատորը: «Դրանով վերջապես կամփոփվի մեր ամբողջ պատմամշակութային ժառանգությունը, որը հայագիտական ցանկացած նախաձեռնության համար արժանահավատ հիմք կարող է հանդիսանալ», հայտնեց պարոն Սիմոնյանը: Երկու օր առաջ Կուբաթլիի շրջանում Հակոբ Սիմոնյանը իր վերջին պեղումն էր կատարել՝ հայտնաբերելով Բրոնզի դարում հիմնված բազմաշերտ բնակավայր, որն, ըստ նրա, դեռեւս անհայտ է գիտությանը: Հայտնաբերել է նաեւ բրոնզեդարյա դամբարանաքար եւ վաղ միջնադարի երկու սյան խարիսխներ, որոնք մոնումենտալ կոթողի գոյության մասին են հիշեցնում: Առաջիկա ֆինանսական հնարավորության դեպքում արշավախումբը կշարունակի ուսումնասիրությունները:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

UNESCO-ն փրկութեան միջոց

Թելադրութիւն մը ունինք Ղարաբաղի քանի մը հայկական պատմական յուշարձաններուն մասին, որոնք ազերիներու կողմէ չեն քանդուած վերջին 70 տարիներու ընթացքին:

Հայկական կողմը պէտք է իր առաջարկութիւններուն ու պայմաններուն վրայ աւելցնէ պահանջ մը եւս, նախքան համաձայնիլ «յանձնել» որեւէ ազերի հողամաս, որ գրաւուած կը մնայ Ղարաբաղէն դուրս:

Հայերը պէտք է պնդեն, որ Միացեալ Ազգերու կրթական, գիտական եւ մշակութային կազմակերպութիւնը (UNESCO) կանխաւ ընդունի հսկել հայկական յուշարձաններու պահպանութեան, ազերիներուն վերադարձուելիք հողամասերուն վրայ:

Ասիկա միակ միջոցն է, որով կրնանք վստահ ըլլալ, թէ ազերիները գետնին հաւասար պիտի չդարձնեն այդ հողերուն վրայ մնացած հայկական ժառանգութեան վերջին մնացորդները:

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ
Կալիֆոռնիա

ՎԱՆԱՁՈՐ

Համագործակցություն Հայաստանի եւ Վրաստանի ՆԳ նախարարությունների միջեւ

Հայաստանի եւ Վրաստանի ՆԳ նախարարությունների հանցագործության դեմ պայքարում փոխադարձ օգնության եւ համագործակցության շուրջ ձեռք բերված համաձայնագրի շրջանակներում, Լոռու մարզում գործարար հանդիպումներ ունեցան հանրապետությունների սահմանամերձ շրջանների ՆԳ տարածքային վարչությունների շրջանային բաժինների աշխատակիցները: Նախորդ հանդիպումը տեղի էր ունեցել Ռուսթավիում: Մարզպետարանում անցկացված խորհրդակցությունում, որին մասնակցեցին երկու հանրապետությունների ՆԳ փոխնախարարները, շտաբի պետերն ու տեղակալները, մարզերի ու շրջանների ՏՆԳՎ-ի եւ ՆԳԲ-ի պետերը, գործարար խոսակցություն ծավալվեց հանցագործության դեմ պայքարում ձեռք բերված հաջողությունների, փոխադարձ օգնության ոլորտն ընդլայնելու, սահմանամերձ գոտիներում օպերատիվ իրավիճակը կայունացնելու եւ այլ կարեւոր հարցերի շուրջ: Հույս հայտնվեց, որ այսուհետեւ այդ համագործակցությունը կշարունակվի եւ ավելի գործնական բնույթ կստանա:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ՍԵՄԻՆԱՐ

«Քաղաքացիական ֆորում» ծրագիր նաեւ Գյումրիում

Ժողովրդավարական քաղաքագիտական կենտրոնը եւ Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամի Հայաստանի ներկայացուցչությունը ընթացիկ տարվա ապրիլից քաղաքական սեմինարների առանձին ծրագիր են իրականացնում Գյումրիում: «Քաղաքացիական հասարակություն, կայուն զարգացում, ազգային համաձայնություն», «Կենտրոնական կառավարում եւ տեղական ինքնակառավարում» թեմաներով անցկացված սեմինարներին մասնակցել են քաղաքի հասարակական եւ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների, մտավորականության, հասարակության այլ խավերի, ինչպես նաեւ տեղական իշխանության ներկայացուցիչները: «Քաղաքացիական ֆորում» ծրագրով մայիսի 22-ին այստեղ անցկացված հերթական սեմինարի թեման էր «Սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը Հայաստանում»: Երեւանի պետհամալսարանի ազգագրության ամբիոնի վարիչ Հրանուշ Խառատյանի զեկուցումը, որ խարսխված էր ամբիոնի կողմից կազմակերպված ազգագրական հետազոտությունների եւ ՄԱԿ-ի սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքների վրա, մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց, որի արտահայտությունը ունկնդիրների տված բազմաթիվ հարցերն էին եւ ծավալված շահագրգիռ երկխոսությունը: Հաջորդ սեմինարը նվիրված կլինի բնակչության սոցիալական պաշտպանության խնդրին եւ այդ ուղղությամբ սոցիալական տեսությունների փորձին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՌԵՊԼԻԿ

«Պատիվն ու արժանապատվությունը» «թմրաբիզնեսի դեմ պայքարում»

Ժամանակ առ ժամանակ հայաստանյան իշխանությունները հիշում են, որ պետք է ցայտուն երեւա պետությունը: Բնականաբար, պետությունը պետք է երեւա հատկապես օրինապահություն հաստատելիս: Գիտակցելով իր այս հույժ կարեւոր դերը՝ իշխանության այս կամ այն իրավասու օղակը անցկացնում է հույժ կարեւոր եւ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Ասենք՝ պայքար ապօրինի զենք կրելու դեմ, պայքար դիֆտերիայի դեմ, վերջերս նոր պայքար է սկսվել թմրաբիզնեսի դեմ: Անշուշտ, ոչ մի սարսափելի բան չկա այստեղ, նույնիսկ՝ խիստ արդարացված է թմրաբիզնեսի դեմ պայքարը, մանավանդ որ թմրաբիզնեսի ներթափանցումը Հայաստան, դրա օգտագործումը երիտասարդների կողմից դառնում է մեր գենոֆոնդի համար ուղղակի սպառնալիք: Այդ ամենն, այո, սակայն...

Պետությունը ցանկացած վտանգ վնասազերծելու ճանապարհին մեթոդների մեջ պետք է ընտրություն դնի: Ոչ վաղ անցյալում նաեւ փողոցային մարդորսության մեթոդներով փորձ էր արվում համալրել հայկական բանակը, այսօր ծայր է առել նոր պայքարը՝ թմրաբիզնեսի դեմ: Այդ «պայքարի» մասին հաճախ եւ տարբեր պատմություններ եմ լսել, որ թմրանյութերի հայտնաբերման պատրվակով փող են քամում դեռահասների հարազատներից, եւ ոչ թե այն պատճառով, որ դեռահասը թմրանյութ է օգտագործել, այլ երբեմն կամ թմրանյութ են խցկել նրա գրպանը, կամ էլ նյարդերը չեն դիմացել եւ դյուրաբորբոք երիտասարդը պարզապես կռվել է... օրենքի ներկայացուցչի հետ: Այսինքն՝ երկու դեպքում էլ իրավիճակը ձեռնտու է «օրենքի ներկայացուցչին»:

Այս եւ նման պատմություններին, անկեղծ ասած, այնքան էլ «ականջ չէի դնում», մինչեւ ականատես չդարձա: Մետրոյի «Գարեգին Նժդեհի հրապարակ» կայարանում ոստիկանը մոտեցավ բարեկամիս՝ առաջարկելով անցնել կայարանի ոստիկանական պահակակետ: Պահանջեցին բացել ձեռքի դիպլոմատ տեսակի պայուսակը (մինչ այդ ոստիկանը հայտնեց, որ «թմրանյութ է փնտրում»): Պայուսակը տնտղելուց հետո, որի մեջ հիմնականում անգլերեն գրականություն է լինում, ոստիկանը ծանոթիս «ազատ է արձակում»: Չմոռանալով հիշել ասել, որ պայուսակի պարունակությունը թույլ է տալիս ենթադրել, որ ինքը գործ ունի «առաջավոր հանրապետության նախագահի» հետ, ոստիկանը ուշացումով է նկատում, որ հերթական զոհի վարքագիծը նման չէ թմրանյութեր օգտագործողի կերպարին: Եվ ներողություն, իհարկե, չի խնդրում: Ծանոթս, իմիջիայլոց, նկատում է, որ թմրաբիզնեսի դեմ պայքարի կոնցեպցիան ինքն է ներկայացրել ԱԺ նախորդ խորհրդարանում:

Այս դեպքում ամեն ինչ, բարեբախտաբար, հանգիստ ավարտ է ունենում: Չնայած բացահայտ վիրավորում են քաղաքացու արժանապատվությունը: Եվ այն պարզ պատճառով, որ մեր հայրենակից ոստիկաններից ոմանք օրինապահության հաստատումը, մեղմ ասած, շփոթում են մարդկանց անհիմն ինչ-ինչ հանցանքների ու զանցանքների մեջ կասկածելու, ըստ այդմ՝ հաճախ քաղաքացուն ծաղրուծանակի ենթարկելու հետ:

Ծանոթս հավասարակշռված անձնավորություն է եւ դիմանում է «փորձությանը», իսկ դեռահասնե՞րը, որոնք դյուրաբորբոք են եւ դյուրությամբ ներքաշվում են վեճուկռվի մեջ: Ինչո՞ւ, ի՞նչ իրավունքով են թմրանյութեր փնտրում անցորդների, ուղեւորների մոտ, թե՞ ամեն մի ուղեւոր պոտենցիալ հանցագործ է:

Ում-ում՝ օրինապահ մարմինների ներկայացուցիչներին պետք է որ հայտնի լինեն թմրանյութեր օգտագործողների հավաքատեղիները, ներածողների հասցեն, որտեղ, Աստված գիտի, որեւէ ոստիկանի ոտք երբեւէ հայտնվե՞լ է, թե՞ ոչ:

Եվ ընդհանրապես՝ «կանխարգելիչ միջոցառումները» մինչեւ ե՞րբ պետք է իրականացվեն ազգաբնակչության պատիվն ու արժանապատվությունը ոտնահարելու մեթոդներով, ազգաբնակչության, որի անդամները, պետք է ենթադրել, որոշ պաշտոնյաների համար դեռեւս ձեռք չեն բերել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու կարգավիճակ:

Հակառակ դեպքում ի՞նչ իրավունքով սահմանադրական հասկացությունները՝ «ՀՀ քաղաքացու պատիվն ու արժանապատվությունը» բառացի պետք է ոտնահարվեն «սահմանադրական ինստիտուտների» կողմից:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
հրատապ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ-ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ. ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Սուրեն Զոլյան. «Հայաստանի իշխանություններն իրենց շահերը նույնացնում են պետության ու ժողովրդի շահերի հետ...»

«Ազգը» շարունակում է իր ընթերցողներին ծանոթացնել Ռուսաստանի առաջիկա նախագահական ընտրությունների եւ Հայաստանի քաղաքական զարգացումների վրա դրանց ունենալիք ազդեցության հարցի շուրջ մեր հանրապետության քաղաքական կուսակցությունների ու կազմակերպությունների ղեկավարների կարծիքներին: Այսօր ներկայացնում ենք մեր թղթակցի հարցազրույցը Գիտաարդյունաբերական եւ քաղաքացիական միության (ԳԻԱՐՔՄԻ) նախագահ Սուրեն Զոլյանի հետ: Մեր մեկնաբանող-ամփոփիչ հոդվածը լույս կտեսնի շարքի վերջում:

– Պարոն Զոլյան, Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների հնարավոր արդյունքները մեզանում շատերին են հետաքրքրում: Այդ առթիվ Դուք ի՞նչ կանխատեսումներ կարող եք անել:

– Նախ՝ կանխագուշակումներով զբաղվելը շնորհակալ բան չէ, երկրորդ՝ մի բան է, երբ դրանով զբաղվում են աստղագուշակները, որոնք որեւէ քաղաքական պատասխանատվություն չունեն իրենց արտահայտությունների համար, եւ բոլորովին այլ բան է, երբ դրանցով հանդես են գալիս քաղաքական գործիչները: Այս առումով ես խիստ վերապահ եմ համարում նաեւ ՀՀ նախագահի ելույթը ԱՊՀ վերջին գագաթաժողովում, որովհետեւ վերջ ի վերջո Ռուսաստանի Պետական դուման ներկայացնում է ռուս ժողովրդին, ոչ թե անհատների ինչ-որ հավաքածու է: Դա տեսական իշխանության բարձրագույն օրենսդիր մարմին է: Անգամ եթե առաջիկա նախագահական ընտրություններում Ելցինը հաղթեց, ինչին կողմ էին ասում թե՛ Հայաստանի նախագահը, թե՛ ավելի զգույշ կերպով՝ մյուս նախագահները, նման կեցվածքը նույնիսկ այդ դեպքում կարող է բավական բացասական ազդեցություն ունենալ: Հիշենք Շեւարդնաձեի օրինակը: Նա վայելում էր Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի աջակցությունը, սակայն ռուս զինվորականները նրան չէին ներել այն անհաջողությունները, որոնք արձանագրվեցին, երբ Շեւարդնաձեն Խորհրդային Միության արտաքին գործոց նախարարն էր եւ նպաստել էր ոչ միայն ԽՍՀՄ փլուզմանը, այլեւ չհաշվարկված որոշումներով ծանրագույն վիճակի մեջ էր դրել բանակը: Ես նկատի ունեմ Արեւմտյան Գերմանիայից եւ Արեւելյան Եվրոպայից զորքերի դուրսբերումը, որը շատ հապճեպ կատարվեց եւ հսկայական բարոյական, տնտեսական ու սոցիալական խնդիրների առաջ կանգնեցրեց Ռուսաստանի բանակը: Գեներալները դա նրան չէին ներել, եւ դա արտահայտվեց Աբխազիայի դեպքերի ժամանակ: Ինչո՞ւ եմ սա ասում: Որովհետեւ անգամ եթե Ելցինը հաղթանակում է, այլ ուժեր, այդ թվում նաեւ իշխանությանը հարող ուժեր, նման բաները կարող են շատ ծանր ու վիրավորական ընդունել: Երբեւ օրինակ նշենք նաեւ Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւին, որը ցուցադրաբար հանդիպեց Եգոր Ստրոեւին, որի թեկնածությունը ՌԴ խորհրդարանի վերին պալատի նախագահի պաշտոնում, ինչպես գիտեք, պաշտպանել էին կոմունիստները: Այսինքն, Ալիեւը փորձում է հավասարակշռված քաղաքականություն վարել եւ, իմ կարծիքով, դա բխում է նրա պետության շահերից:

– Ասել է, երբ ՀՀ նախագահը հայտարարում էր, թե Զյուգանովի ընտրվելու դեպքում ԱՊՀ չի լինի, նա պետք է զգույշ լիներ եւ լռե՞ր այդ մասին, եթե նույնիսկ դա այդպես է:

– Ոչ միայն զգույշ պետք է լինել: Բոլոր դեպքերում ես կարծում եմ, որ ինտեգրացիոն գործընթացները կամ միջպետական հարաբերությունները, որոնք զարգանում են Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ, կախված չեն կոնկրետ քաղաքական ուժերից: Կան որոշակի քաղաքական եւ հատկապես տնտեսական գործոններ, որոնք այդ գործն առաջ են տանում: Տեսե՛ք, Ռուսաստանում [illegible]

[illegible] ները կկարողանան միանգամից հասնել իրենց ղեկավարական ծրագրային դրույթներին (ինչքան գիտեմ՝ այդպիսի նպատակ նրանք իրենց առջեւ չեն էլ դնում), ո՛չ էլ Ելցինը կկարողանա այդ գործընթացները կասեցնել, եթե նույնիսկ ցանկանա: Այնպես որ, եթե Հայաստանի նախագահը շարունակի իր քաղաքական գիծը, ԱՊՀ-ն կարող է մնալ առանց Հայաստանի, բայց ո՛չ առանց Ռուսաստանի, դա անհեթեթություն է:

– Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը [illegible] հայտարարեց, որ կոմունիստական Ռուսաստանի հետ Հայաստանն ուղեկից լինել չի կարող: Դուք գտնում եք, որ եթե Զյուգանովը գա իշխանության, ապա այդ Ռուսաստանի հե՞տ էլ մենք պետք է ուղեկից մնանք:

– Ռուսաստանի դերը, անկախ նրանից, թե ով է այնտեղ իշխանության գլուխ կանգնած, ԱՊՀ-ի առանցքն է: Մնացածը օղակաձեւ կառույցներ են: Եթե Ռուսաստանը չկա, ԱՊՀ-ն գոյություն ունենալ չի կարող: Ցանկացած այլ համարժեքություն դա պետք է գիտակցի: Հիշենք մեր հարեւանների, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի օրինակները: Էլչիբեյի ժամանակ Ադրբեջանը չվավերացրեց ԱՊՀ պայմանագիրը, բայց հետո ստիպված եղավ մտնել այդ կառույցի մեջ: Նույնը Գամսախուրդիայի պարագայում, երբ Վրաստանն էլ դուրս մնաց ԱՊՀ շրջանակներից, սակայն իշխանությունների փոփոխությունից հետո ստիպված եղավ դիմել այդ քայլին: Այդպես կարող է լինել նաեւ Հայաստանի վիճակը: Ես չեմ բացառում, որ նախագահը, որն այսօր Հայաստանում ունի բացարձակ իշխանություն, կարող է կամայական որոշումներ կայացնել, սակայն դրանք հետագայում շատ ցավալի ձեւով կանդրադառնան մեր երկրի վիճակի եւ, ինչպես ցույց է տալիս հարեւանների փորձը, վերջին հաշվով՝ նաեւ նախագահի վրա: Այսինքն չեմ բացառում, որ ինչ-որ մի ժամանակահատված կամայական որոշումով Հայաստանը դուրս մնա ԱՊՀ շրջանակներից, բայց հետո ստիպված կլինի հաշվի նստել իրողությունների հետ: Այդ առումով հատկապես պատահական չեմ համարում, որ նորից հնչում է Ղարաբաղը բարձր ինքնավարության մակարդակով Ադրբեջանի կազմում թողնելու միտքը:

Եւ առհասարակ ի՞նչ է նշանակում «կոմունիստական Ռուսաստան»: Ինչ է, նախագահական ընտրություններից հետո բոլոր ռուսները կոմունի՞ստ են դառնալու: Այո, կարող է նախագահը կոմունիստ լինել: Զյուգանովի հնարավոր հաղթանակը ընդամենը նշանակելու է, որ նախագահը պատկանում է այդ կուսակցությանը: Բայց Ռուսաստանի տեսական համակարգը այնպիսին է, որ ոչ մի քաղաքական ուժ չի կարող իր գաղափարախոսությունը, իր հայացքները ամբողջությամբ պարտադրել ողջ հասարակությանը: Եթե համեմատելու լինենք, Ռուսաստանը շատ ավելի ժողովրդավարական երկիր է, քան Հայաստանը: Եւ Զյուգանովի հաղթանակի դեպքում Ռուսաստանը չի դառնա կոմունիստական երկիր, մանավանդ որ նա հանդես է գալիս ոչ թե որպես կոմկուսի, այլ, ինչպես իրենք են ասում, ժողովրդա-հայրենասիրական ուժերի առաջնորդ:

Առհասարակ պետք է նկատել, որ Հայաստանի իշխանությունները, ավելի ճիշտ՝ վարչակազմը, իրենց շահերը փաստորեն նույնացնում են պետության, ժողովրդի շահերի հետ: [illegible]

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

– Պրն. Մարտիրոսյան, այդ երկյուղները որքանո՞վ են հիմնավորված:

– ՀԱԷԿ-ի անվտանգության մակարդակը համապատասխանում է մյուս երկրներում շահագործվող համանման ԱԷԿ-ների անվտանգության մակարդակին: ՀԱԷԿ-ի արդյունաբերական շահագործման վերսկսման առաջին օրվանից չի արձանագրվել միջազգային եւ ճանաչված անվտանգության նորմերի որեւէ խախտում:

– Դուք ինչպե՞ս եք գնահատում Հայաստանի «Կանաչների միության» ղեկավարի այն հայտարարությունը, թե ԱԷԿ-ի սարքավորում-

սխալ պատկերացում է ստեղծվել, թե գմբեթը ծառայում է միայն ԱԷԿ-ը ինքնաթիռների անկումից պաշտպանելուն: Բայց աշխարհի գմբեթավոր ԱԷԿ-ներից ոչ մեկը պաշտպանված չէ մեծ ինքնաթիռների անկումից: Ժամանակակից չափանիշների համաձայն, գմբեթները հաշվարկված են մինչեւ 20 տոննա քաշ եւ 720 կմ/ժամ արագություն ունեցող ինքնաթիռների անկման համար: Մեզ մոտ ձեռնարկված են միջոցներ, որոնք բացառում են ՀԱԷԿ-ի տարածքի վրա ինքնաթիռների թռիչքը:

– Դուք ինչպե՞ս եք վերաբերվում Հայաստանի «Կանաչների միության» գործունեությանը:

նում կառուցվելիք պահեստարանին, այդ կարգի շինություններ օգտագործվում են ԱՄՆ-ում, Գերմանիայում, Ճապոնիայում, Շվեդիայում եւ այլ երկրներում: Դա առաջավոր տեխնոլոգիա է, որը բացառում է որեւէ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա: Հաշվի է առնված նաեւ սեյսմիկ գործոնը: Նախագիծը տեսել են նաեւ ֆրանսիական IPSN ինստիտուտի փորձագետները: Պահեստարանը նախատեսված է 60 տարվա համար, ինչը ընդունված է աշխարհի մյուս երկրներում: Հնարավոր է, որ այդ ժամանակամիջոցում գտնվի թափոնների խնդրի նոր լուծում: Բանեցված վառելիքը արժեքավոր նյութ է եւ ոչ թե թափոն, ինչպես գրում են

ՄԵԾԱՄՈՐ

Աշոտ Մարտիրոսյան. «Հայաստանի ԱԷԿ-ը ունի անվտանգության բարձր մակարդակ»

Պետատոմհսկողության պետ Աշոտ Մարտիրոսյանի հետ հանդիպման առիթը դարձան Հայաստանի ԱԷԿ-ի անվտանգ աշխատանքի վերաբերյալ վերջերս տեղական մամուլի հրապարակումներում հայտնված կասկածները:

ները ֆիզիկապես ու բարոյապես մաշվել են եւ ի վիճակի չեն ապահովելու կայանի անվտանգ աշխատանքը:

– Պրն. Սանասարյանի հայտարարությունը չի համապատասխանում իրականությանը: Ատոմակայանի շահագործումը վերսկսելու մասին ՀՀ կառավարության որոշման ընդունումից հետո ՌԴ մասնագետների հետ համատեղ մշակվեց «ԱԷԿ-ի արդյունաբերական շահագործման վերսկսման հայեցակարգ», որի համաձայն առաջին հերթին անցկացվեց դրա մանրակրկիտ զննություն, որի ընթացքում բացահայտվեցին ֆիզիկապես մաշված բոլոր սարքերը, սկսած խողովակաշարերից եւ վերջացրած էլեկտրոնային սարքերով: Կարեւոր հանգույցները փոխարինվեցին արտասահմանցի մասնագետների հետ համատեղ եւ արդիական տեխնոլոգիայի կիրառմամբ: Ուսումնասիրվեց կայանի գործարկման ողջ համակարգը: Բացի դրանից, մի շարք միջոցառումներ իրականացվեցին Հայաստանի ԱԷԿ-ի անվտանգության մակարդակի բարձրացման նպատակով: Այդ միջոցառումները կանխելվեն կայանի շահագործման ամբողջ ընթացքում: Այնպես որ, այսօր խոսք լինել չի կարող ԱԷԿ-ի բարոյական կամ ֆիզիկական մաշվածության մասին: Անվտանգության համար կարեւորություն ներկայացնող հարցերը լուծվել են ՄԱԳԱՏԷ-ի փորձագետների հետ համատեղ:

– Դուք կարո՞ղ եք վստահորեն հայտարարել, թե ոչինչ չի սպառնում ԱԷԿ-ի անվտանգ շահագործմանը եւ այն պատրաստ է աշխատանքի բնականոն ռիթմին:

– Աշխարհում գոյություն չունի բացարձակապես անվտանգ ատոմակայան: Յուրաքանչյուր ԱԷԿ ենթակա է վտանգի որոշակի աստիճանի, այդ թվում նաեւ Հայաստանի ԱԷԿ-ը: ԱԷԿ-ի անձնակազմի, ՀՀ ղեկավարության եւ մյուս կազմակերպությունների խնդիրն է նվազագույնի հասցնել այդ վտանգը: Մեր կայանի անվտանգության մակարդակը հասցված է այնպիսի աստիճանի, որ այսօր գերազանցում է նախագծային մակարդակը եւ փաստորեն բացառվում է լուրջ վթարների հնարավորությունը:

– Իսկ Հայաստանի ԱԷԿ-ում պաշտպանական գմբեթի բացակայությունը վտանգ ներկայացնո՞ւմ է:

– Գմբեթի հիմնական նշանակությունը [illegible]

– Ես թերթերում եմ վերաբերվում այդ հասարակական կազմակերպության գործունեությանը եւ պատրաստ եմ միշտ համագործակցել նրանց հետ, նրանց տեղեկատվություն տրամադրել, ինչը եւ արեցի վերջերս, երբ մեզ մոտ էր պրն. Սանասարյանը: Նա ծանոթացավ տեղեկատվությանը եւ գոհ մնաց, սակայն հայտարարեց, որ իրեն այնուամենայնիվ հուզում է թափոնների խնդիրը: Ես ուրախ եմ, որ նա հանրության [illegible] զգոն լինել, բայց կարծում եմ, որ միշտ պետք է մնալ խոհեմության շրջանակներում, եւ ճշմարտությունը չփոխել ենթադրություններով: Ահա մի բարձ օրինակ. [illegible] մամուլի էջերում նա անհիմն կերպով հայտարարում է, թե Հայաստանում պետք է կառուցել բարձր ռադիոակտիվության թափոնների թաղման վայր: Մինչդեռ նման ծրագրեր չկան: Այդ հայտարարությունը չի համապատասխանում իրականությանը:

– Բայց նա պնդում է, որ Հայաստանի տարածքում դեռ 1989 թվականից մնացել է մոտ 160 տոննա օգտագործված վառելիք եւ երկրում ուզում են կառուցել ռադիոակտիվ թափոնների թաղման վայր:

– Նախ, ԱԷԿ-ում գտնվում է ոչ թե 160, այլ 75 տոննա օգտագործված վառելիք, իսկ թաղման վայրի կառուցմանը վերաբերող հայտարարությունը հիմքեր չունի: Չպետք է պահեստարանը շփոթել թաղման վայրի հետ: Դրանք միանգամայն տարբեր հասկացություններ են: Այսօրվա դրությամբ, Հայաստանում չի կառուցվում թաղման վայր եւ կառուցում չի նախատեսվում, նման խնդիր մենք չունենք: Ֆրանսիական «Ֆրամատոմ» ֆիրմայի հայ մասնագետների հետ համատեղ ամերիկյան տեխնոլոգիայով ժամանակավոր պահեստարան կկառուցվի բանեցված վառելիքի համար: Կան նաեւ ցածր ու միջին ակտիվության թափոններ, որոնք պահվում են նախագծին համապատասխան: Դրանց պահպանման պայմանները ուսումնասիրվել են նաեւ արտասահմանցի մասնագետների կողմից եւ որեւէ թերություն կամ շեղում չի նկատվել, որի մասին վկայում են ՄԱԳԱՏԷ-ի միջուկային անվտանգության վարչության տեսուչներից վերջերս իմ ստացած նամակները: Բացի դրանից, ատոմակայանի [illegible]

[illegible] միջազգային լրատվության միջոցները: Թափոնները ի հայտ են գալիս վերամշակումից հետո: Առայժմ վաղ է խոսել օգտագործված վառելիքի հետագա ճակատագրի մասին:

– Ե՞րբ է սկսվելու այդ պահեստարանի կառուցումը:

– Չեմ կարող ասել: Ամեն ինչ կախված է ֆինանսավորումից: Ի դեպ, հիշեցնեմ, որ այդ նպատակով Ֆրանսիայի կառավարությունը վերջերս Հայաստանին հատկացրեց 40 մլն ֆրանկ, այդ թվում 17 մլն-ը դրամաշնորհի ձեւով, իսկ մնացած մասը՝ հիմնական պահեստարանի կառուցման երկարաժամկետ վարկի ձեւով:

– Նախկինում ինչպե՞ս է լուծվել բանեցված վառելիքի խնդիրը:

– Այն տեղափոխվում էր Ռուսաստանի համապատասխան գործարան: Այնտեղ վերամշակվում էր կամ մնում երկարատեւ պահպանության:

– Սեյսմիկ տեսակետից Հայաստանի ԱԷԿ-ը անվտա՞նգ է:

– Հայաստանի ԱԷԿ-ի նախագիծը մշակվել է նկատի ունենալով ԱԷԿ-ի վայրի սեյսմիկությունը: Նախքան կայանի շահագործման վերսկսումը մեկուկես տարի նույնպես իրականացվել է հարթակի տարածքի եւ դրա շրջակայքի լրացուցիչ սեյսմիկ հետազոտություն: Կայանի նախագծային սեյսմիկ անվտանգությունը ապահովված է: Դա հաստատել են ՄԱԳԱՏԷ-ի փորձագետները: Սակայն սեյսմակայունության մակարդակի բարձրացման աշխատանքները շարունակվում են արդեն ՄԱԳԱՏԷ-ի չափանիշների պահանջների համաձայն: Քանի դեռ ԱԷԿ-ը գործում է, մշտապես կկատարվեն սեյսմիկ, ճառագայթային եւ միջուկային անվտանգության բարձրացման աշխատանքներ: ՄԱԳԱՏԷ-ն մշտապես տարբեր երկրներից մասնագետներ է գործուղում Հայաստան վերահսկելու եւ Պետատոմհսկողության ու ԱԷԿ-ի աշխատանքին աջակցելու համար: Պետատոմհսկողությունում մշտապես գտնվում է առնվազն մեկ օտարերկրացի մասնագետ: Փաստորեն, ատոմակայանը միջազգային մշտական վերահսկողության տակ է: ՄԱԳԱՏԷ-ի վերջին ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին ԱԷԿ-ի ճառագայթային անվտանգության համակարգ [illegible]

– Ի՞նչ հզորությամբ է գործում ԱԷԿ-ի երկրորդ էներգաբլոկը:

– Նախագծային հզորության 92 տոկոսի չափով: Հարկավոր է ԱԷԿ-ում անցկացնել մի շարք [illegible] 100 տոկոսանոց կարողությամբ:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Մեծամոր

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կարաջիչի դեմ դատական լսումները` հունիսին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՏՏՆ: ՄԱԿ-ի պատերազմական հանցագործությունների տրիբունալից հայտարարվեց, որ առաջիկա ամիս կսկսվեն դատական լսումները բոսնիական սերբերի առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչի եւ ռազմական ղեկավար Ռադովան Մլադիչի դեմ, որոնք մեղադրվում են պատերազմի հանցագործության մեջ: Անշուշտ, տրիբունալը չի կարող նրանց դատել ի բացակայության, սակայն կարող է ձերբակալության հրաման արձակել նրանց նկատմամբ ճնշումն ուժեղացնելով ձերբակալության մղելու համար: Մլադիչին նախորդ օրը տեսել են Բելգրադում:

Չինաստանն սկսել է օգնել Կամբոջայի ղեկավարությանը

Չինաստանի ժողովրդաազատագրական բանակի երկու գեներալներ ապրիլի վերջերին Պնոմպեն են այցելել Կամբոջայի թագավորությանն առանց որեւէ նախապայմանի մեկ միլիոն դոլլարի ռազմական օգնություն առաջարկելու համար: Այդ անսպասելի առատությունը մտահոգում է արեւմուտքցի դիվանագետներին, որոնց տվյալների համաձայն Չինաստանը 15 տարի եղել է խռովարար կարմիր քմերների զինամատակարարը եւ կապեր է ունեցել նրանց հետ: Ըստ երեւույթին, Պոլ Պոտի հետեւորդներն այլեւս պիտանի չեն Պեկինի համար, որի առաջնային նպատակներից մեկն է մնում չեզոքացնել Արեւմուտքի ազդեցությունը Հարավարեւելյան Ասիայում:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

■ *Երկրագունդը մեծ աղետից է փրկվել: Լոնդոնում օրերս անգլիական «Թայմզը» հայտնել է, որ անցյալ կիրակի երկիր մոլորակը լուրջ վտանգի է ենթարկվել: Նրանից ընդամենը 330 հազար կմ հեռավորության վրա 200 հազար տոննա քաշ ունեցող մի աստղակերպ (աստերոիդ) է անցել: Այդ աստղակերպը երկրի ուղեծիրը հատելուց ընդամենը 4 օր առաջ է հայտնաբերվել: Երբ այդ աստղակերպը երկրագնդի վրա ընկներ, ավելի քան 150 հազար քառակուսի կիլոմետր մակերես ունեցող մի տարածք ամբողջովին կոչնչանար, իսկ եթե ծովն ընկներ` 50-100 մետր բարձրության մակընթացային ալիք կառաջանար:*

Երկու օր առաջ «Ազգը» արձագանքեց միջազգային լրատվական գործակալությունների գլխավոր լուրին` վերջապես ՄԱԿ-ը Իրաքին արտոնել է առաջիկա 6 ամսվա համար 2 միլիարդ դոլլարի սեփական նավթ վաճառել: Ֆրանսիան առաջինը ողջունեց այդ որոշումը, ուրիշ երկրներ միացան այդ ողջույնին, մինչ ՄԱԿ-ում Մ. Նահանգների ներկայացուցիչ Մադլեն Օլբրայթն այն ոչ ավել ոչ պակաս անվանեց ի-

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ո՞վ է պատժվում, ո՞վ է շահում

րաքցի ժողովրդի հաղթանակ:

Լուրը հրճվանքով դիմավորվեց նաեւ Բաղդադում, որտեղ, ըստ միջազգային լրատվության միջոցների, ուրախության կրակոցներ լսվեցին: Իրաքցի ժողովրդի մեծ մասը այդ «հաղթանակը» վերագրեց, սակայն, ոչ թե իրեն, ինչպես «Արեւմուտքն էր ցանկանում, այլ իր «անպարտելի» ռահվին` Սադդամ Հուսեյնին: Ահա` թե ինչու:

Հասկանալի է, անշուշտ, իրաքցի ժողովրդի հրճվանքը: Ծոցի պատերազմի օրերից Իրաքի դեմ ՄԱԿ-ի միջոցով Արեւմուտքի հաստատած բեռնարգելքը, մանավանդ երկրի գլխավոր հարստությունը կազմող նավթի պաշարների արտահանման վրա դրված արգելքը, այս էլ ընդամենը 2-րդ անգամ մասնակիորեն վերացվում է ՄԱԿ-ի կողմից, որպեսզի Բաղդադը կարողանա վաճառված նավթի դիմաց, դարձյալ ՄԱԿ-ի միջոցով, անհրաժեշտ սննդամթերք ու դեղորայք ներկրել արտասահմանից: Այդ շրջափակում-բեռնարգելքի հետեւանքով Իրաքում անհրաժեշտ դեղամիջոցների բացակայությունից ամեն տարի մեռնում է 50 հազարից ավել երեխա, աղքատության պատճառով մոտ 50 տոկոսը փաստորեն գործազուրկ է դարձել, նախկինում բավականին ունեւոր միջին իրաքցին ապրուստ հոգալու համար անցել է փողոցա-

յին առեւտրի` մանրավաճառության: Եւ այս պայմաններում 2 միլիարդ դոլլարի եկամուտ ՄԱԿ-ի արտոնությամբ եւ Արեւմուտքի օրհնությամբ: Հետեւաբար, լրիվ հասկանալի է Իրաքի ժողովրդի հրճվանքը:

Անհասկանալին արեւմտյան երկրների վարքագիծն է, ավելի ճիշտ` իրաքյան նավթի նկատմամբ նրանց հաստատած բեռնարգելքի արդյունավետության հարցը: Բանն այն է, որ ՄԱԿ-ի միջոցով Արեւմուտքը հայտարարել էր, թե իրաքյան նավթի արտահանման վրա դրված արգելքը հետապնդում է 2 նպատակ. առաջինը` երկիրը տնտեսապես սնանկացնելով ժողովրդի զայրույթը հրահրել նախագահ Սադդամ Հուսեյնի վրա եւ ի վերջո տապալել նրա ատելի վարչակարգը: Իսկ երկրորդ` մեծ եկամուտներից զրկելով Իրաքին` թույլ չտալ նրա հետագա սպառազինումը:

Այժմ, Ծոցի պատերազմից 5 տարի անց, իրաքցի ժողովուրդը, եւ ոչ միայն նա, տեսնում է, որ Սադդամի վարչակարգն անսասան է ավելի քան երբեւէ: Իրանյան եւ Ծոցի պատերազմներից ուժասպառ ժողովուրդը չի էլ կարող մտածել նրան տապալելու մասին եւ, ի դեպ, Իրաքում դեմոկրատական ոչ մի ինստիտուտ չկա ժողովրդին այդ ուղղությամբ մտածել տալու: Սակայն կա Սադդամի վարչակարգի քաղաքական մեքենան, համոզիչ եւ ազդու, որ ժողովրդի ուշադրությունը բեւեռում է Արեւմուտքի այն 2-րդ` Իրաքի ռազմական եւ հետեւաբար քաղաքական հզորացումը թույլ չտալու նպատակի վրա: Այստեղից իրաքյան ժողովրդի համար մեկ քայլ է մնում եզրակացնելու, թե Արեւմուտքը թշնամի է ոչ միայն Սադդամին, այլեւ Իրաքի ժողովրդին: Ուրեմն... կեցցե Սադդամ Հուսեյնը:

Եւ խոսք, ո՞րն է Արեւմուտքի բուն նպատակը:

Հ. ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Կառավարության անդամները հերթով հրաժարական են ներկայացնում... Չիլլերին

Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունից նշանակված պետնախարարներ Այվազ Գյոքդեմիրը եւ Ունալ Էրքանը կուսակցության ղեկավար Թանսու Չիլլերին ներկայացրին հրաժարականի վերաբերյալ իրենց դիմումները: Այվազ Գյոքդեմիրը հայտարարեց, որ Մայր հայրենիք» եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունների միջեւ վերջին ժամանակներս շարունակվող հակասությունների պայմաններում այս 2 կուսակցությունների մասնակցությամբ կառավարության գոյությունն անհնարին է»: Գյոքդեմիրը պատասխանելով թուրքական հեռուստատեսության թղթակցի հարցին, ասաց. «Տեղի են ունենում շատ ցավալի իրադարձություններ: Եւ ես, որպես Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունից նշանակված նախարար, իմ հրաժարականը նախքան վարչապետին հանձնելը ներկայացրել եմ իմ կուսակցության ղեկավարներին:

Մինչդեռ Թ. Չիլլերը Ստամբուլի օդանավակայանում պատասխանելով լրագրողների հարցերին, հայտարարեց. «Կուսակցական 2 նախարարները հրաժարականներն ինձ ներկայացնելով արտահայտում են իրենց անձնական վերաբերմունքն ու միաժամանակ ցանկանում են կառավարության հրաժարականը: Հայտնի է, որ ներկա կառավարությունը վստահության քվե չստացած փոքրամասնական կառավարություն է, որը չկատարեց իր պարտականություններից ոչ մեկը»:

ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Սոլանան Անկարայում

Պաշտոնական այցով Անկարա ժամանեց ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանան: Անկարայի օդանավակայանում նա ասաց, որ «Բոսնիա-Հերցեգովինայում խաղաղության հարցում թուրքական բանակի դերը ՆԱՏՕ-ի կազմում շատ նշանակալից է»: Այնուհետեւ Սոլանան ասաց. «Մենք Անկարայում կքննարկենք Էգեյան ծովի տարածքում թուրք-հունական հնարավոր բախումները կանխելու, անվտանգության ապահովման միջոցառումների եւ երկու երկրների միջեւ առկա խնդիրները:

Անկարայում Սոլանային ընդունեց վարչապետ Մեսուտ Յըլմազը: Մինչ այդ Յըլմազը լրագրողներին հայտարարեց, որ հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման, Եվրոպայում տեղի ունեցող փոփոխությունների շրջանակներում ՆԱՏՕ-ի դերի եւ թուրք-հունական հարաբերությունների հետ կապված խնդիրները: Յըլմազն ընդգծեց, որ «թուրք-հունական հարաբերությունների բարելավման ուղղությամբ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Սոլանան սկսել է քայլեր ձեռնարկել: Յըլմազը նշեց, որ «Թուրքիան Սոլանայի գործունեությունը դրականորեն է ընդունում, իսկ հակառակ այդ պարագային, Հունաստանը դեռեւս որեւէ պատասխան չի տվել»:

Թուրք-մոլդովական համագործակցությունն ամրապնդվում է

Մայիսի 22-ին Անկարա ժամանեց նախագահ Միրչա Սնեգուրի գլխավորած Մոլդովայի պետական կառավարական պատվիրակությունը:

Չանքայա նստավայրում տեղի ունեցավ նախագահների առանձնազրույցը, իսկ այնուհետեւ պատվիրակությունների մասնակցությամբ հանդիպումը: 2 նախագահները ստորագրեցին համատեղ հայտարարություն: Ստորագրվեցին Թուրքիայի եւ Մոլդովայի հարաբերությունների զարգացման հետեւյալ համաձայնագրերն ու արձանագրությունները. գիտա-տեխնիկական, հյուպատոսական հարցերի, մարդասիրական օգնության, կրթության, արդյունաբերության, մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի բնագավառներում: Դեմիրելը նշեց, որ ներկայումս Մոլդովայում տնտեսական գործունեություն են ծավալել շուրջ 150 թուրք գործարարներ, եւ Թուրքիան կշարունակի Մոլդովային ցուցաբերվող տնտեսական օգնությունը:

Հանդիպման ավարտից հետո Միրչա Սնեգուրը Չանքայայի նստավայրում ընդունեց վարչապետ Յըլմազին:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՐԲՅԱՆ

Վիետնամը ռուսներից հետո. Նոր «փոքր վիշապ» դժվար թե ծնվի

Երբ Հանոյի կենտրոնում գտնվող գրախանութների փողոցում հինգ տարի առաջ կարելի էր գնել ռուս գրողների բոլոր գործերը, ապա այժմ այնտեղ անհնար է ռուսերեն որեւէ գիրք տեսնել: Վերջին տարիներին ռուսաստանցիները քիչ են այցելում այստեղ: Ի դեպ, մոտ երկու ամիս առաջ մայրաքաղաքի ոստիկանությունը հանկարծ սկսեց հանել օտարերկրյա ընկերությունների ցուցանակները, պահանջելով դրանք գրել վիետնամերեն, իսկ փողոցներում հայտնվեցին պլակատներ, որոնցում կոչ է արվում պայքարել բուրժուական արատների` պոռնկության եւ թմրամոլության դեմ: Ամենքը միանգամից հասկացան, որ մոտենում է կուսակցության հերթական համագումարը: Անկախ երկրում տեղի ունեցող իրադարձություններից, քարոզչական արշավները անխուսափելի են ու կրկնվում են հինգ տարին մեկ, հիշեցնելով վիետնամցի կոմունիստների գլխավոր կուսժողովին:

Փորձագետները կանխատեսում են, որ հունիսի վերջերին նախատեսված համաժողովը էական կադրային փոփոխություններ չի կատարի: 80-ամյա գլխավոր քարտուղար Դո Միոյը, որը դեռ անցյալ համագումարում արդեն ծեր էր թվում իր պաշտոնի համար, հայրական ամուր ձեռքով երկիրը շարունակում է տանել բոլոր փորձությունների միջով: Այդ ժամանակահատվածում Վիետնամը դադարել է լինել Հարավարեւելյան Ասիայում սոցիալիստական համակարգի առաջապահը, վերապրել է ԽՍՀՄ-ի փլուզման ցնցումը, ավանդաբար զրկվել վերջինիս նվիրատվություններից, որը Հանոյին տարեկան հասցնում էր մոտավորապես մեկ միլիարդ դոլլար: Փոխարենը Վիետնամը հաղթահարել է ԱՄՆ-ի շրջափակումը, մայրաքաղաքում բացվել է ամերիկյան դեսպանատուն եւ երկիրն անդամակցել է Հարավարեւելյան Ասիայի պետությունների հեղինակավոր ընկերակցությանը` ASEAN-ին:

Վիետնամի մայրաքաղաքը արտաքուստ շահել է այս վերափոխումներից: Նահապետական Հանոյում, որտեղ առաջին մոտոցիկլետը հայտնվել է ոչ այնքան վաղուց, ներկայումս կարելի է տեսնել իսկական տաքսիներ (արտաքին է հարավկորեական համատեղ ձեռնարկությունը), կան Ինդոնեզիայից բերված ավտոմատ հեռախոսներ եւ առկայծում են հայրենական արտադրության լուսակիրներ: Քաղաքի աղքատ թաղամասերում հայտնվել են ձյունաճերմակ բազմահարկ առանձնատներ, հողի սակավության եւ թանկության պատճառով 16 քմ մակերեսով մասնավոր տները կառուցվում են 5-6 հարկով: Վիետնամում հանկարծ ի հայտ են եկել բազմաթիվ հարուստներ, որոնք այլեւս չեն վախենում ցուցադրել իրենց փողերը:

Պաշտոնական վիճակագրությունը նշում է մի նախանձելի թիվ. անցյալ տարի Վիետնամի տնտեսական աճը կազմել է 9,5 տոկոս: Չնայած տնտեսագետներից ոմանք այս թիվը համարում են քիչ չափազանցված, այնուհանդերձ, պետական գանձարանի երկու հիմնական աղբյուրները` բրինձն ու նավթը, իրոք, շահութաբեր են եղել: Երկու տարի անընդմեջ գյուղացիները հացահատիկի ռեկորդային բերք են ստանում: Իսկ նավթի հանույթը, որտեղ իշխում է ռուս-վիետնամական «Վիետսովպետրո» ձեռնարկությունը, անցյալ տարի կազմել է ութ միլիոն տոննա եւ դարավերջին կարող է անցնել 10 միլիոնից: Սակայն վիետնամցիների մեծամասնության համար առաջվա պես երաշխավորված է լոկ մեկ աման բրինձը: Նրանցից շատերն այդպես էլ չեն կարողանում գնել փոքրիկ «Հոնդա» մոտոցիկլետ, որը վիետնամական ընտանիքի բարեկեցության խորհրդանիշն է համարվում:

Հիմա արդեն պարզ է, որ ասիական նոր «փոքր վիշապի» ծննդյանը վերաբերող լավատեսական կանխատեսումներն այնքան էլ շուտ չեն իրականանա: Ի դերեւ են ելել այն հույսերը, թե ամերիկացիների վերադարձից հետո կապիտալների խոշոր ներհոսքը միանգամից կվերափոխի աշխարհի չքավորագույն երկրներից մեկը: «Բարի գալուստ դոլլար»` Վիետնամում կատարվող բիզնեսի վերաբերյալ իր հրապարակումներից մեկը այսպես վերնագրեց ամերիկյան «Նյուզուիք» հանդեսը: Այնտեղ հրապարակման մեջ խոսվում է այն մասին, որ Վիետնամում ամերիկացիների ներդրումները կգողացվեն, արդեն բերված սարքավորումները կխլվեն, իսկ ամերիկացիները դուրս կմղվեն վիետնամական «հրաշքների դաշտից», որտեղ թաղվել են ամերիկյան դոլլարները:

Վիետնամի տնտեսության մեջ ներկայումս ներդրումներ կատարողների ցանկը գլխավորում են Թայվանը, Հոնկոնգը եւ Ճապոնիան (Ռուսաստանն այդ ցանկում զբաղեցնում է ընդամենը 19-րդ տեղը` Բահամյան եւ Վիրջինյան կղզիներից հետո): Ասիացի ձեռնարկատերերը ավելի հեշտ են կողմնորոշվում Վիետնամում տիրող համատարած կաշառակերության մթնոլորտում: Կաշառք տալ չկարողացող եվրոպացին վաճառականի ազնիվ խոսքի հանդեպ իր մանկական հավատով դատապարտված է սնանկացման: Օրենքի վրա հույս դնելը միամտություն է. օրենսդրությունը տասնամյակներով հետ է մնացել, դատարանները աջ ու ձախ գնվում են տեղական ֆիրմաների կողմից: Այդ դառը գավաթից ըմպելուց հետո ֆրանսիացիներն իրենց գործարարների համար հատուկ սեմինար անցկացրին, թե ինչ պետք է անել Վիետնամում չխաբվելու համար: Ամիր ազգանունով մի ամերիկացի սեփական տխուր փորձի հիման վրա կազմեց եւ հրապարակեց այդ թեմային նվիրված 69 բարի խորհուրդ-պատվիրանների գրքույկ: Դրանցից մեկը նախազգուշացնում է, որ վիետնամցի բյուրոկրատը շատ ավելի վտանգավոր եւ անկուշտ է, քան Մեկոնգ գետի կոկորդիլոսը:

Վերջին տարիներին ամենից արագ հարստացել են պաշտոնյաները, ձեռնարկությունների տնօրենները եւ պարզապես խարդախները: Դրանք «նոր վիետնամցիներն» են: Առայժմ միայն նրանք են շահել երկիր մուտք գործած դոլլարներից: Նրանց ընչաքաղցությունը զգում է Վիետնամի վարկը: Շարքային վիետնամցիները ներկայումս առավել սրությամբ են զգում իրենց աղքատությունը: Նախկինում նրանք իրենց համեմատում էին արտասահմանի հետ, մինչդեռ այժմ համեմատում են հայրենակից նորահարուստների հետ: Վիետնամը թերեւս աշխարհի չեմպիոնն է դարձել տարբերությունների գծով: Երկրի հարուստների եկամուտներն աղքատների եկամուտներին գերազանցում են 40 անգամ:

«ՉԱՍ ՊԻԿ»
Սանկտ Պետերբուրգ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Սկիզբը էջ 1

Սամուել Բեքեթի «Կրեպպի վերջին ժապավենը» Չիգարխանյանը 7-րդ անգամ է խաղում: Մոսկվայում ոչ ենթերական կայացավ մարտի 27-ին «Ժամանակակից ոճերի դպրոց» կամերային բեմում: Պատենյանի հոկա բենից, լուս կոլիսային շշուկի, վախենցել է սկզբում:

Ռեժիսորական աշխատանքն էլ անտարբեր չի թողնում: Բուլղարացի Գրիգոր Ազարյանը տեխնիկապես ծավալուն այս բեմադրության հեղինակն է: Զզվանքի զգացում արթնացնող

– Կրեպպի մասին մոսկովյան մամուլը բացառիկ լավ արձագանքներ տպագրեց: Դերի մասին խոսելիս Դուք ասում եք, թե Կրեպպը դառը մարդու կերպար է:

– Այո, ես այդ կարծիքին եմ: Բոլոր ազգերի մեջ կան դառը, նսակնեռոտ, նսասեր մարդիկ: Նսասեր ասածը վատ մարդ չի, էդ տեսակի մարդ է, որ իր հազի «արտադրանքն» ավելի կարեւորում, քան իր «դարձնդրի» հոգեվիճակը: Այդպիսի կյանք ապրելով Կրեպպը հասել է մեռնասման: Ինձ համար Կրեպպը մարդու

Բրավո, Արմեն Չիգարխանյան

Առաջին ներկայացումը երեւանյան բեմում եւ առաջին հարցազրույցը «Ազգին»

շատ բան կա, բայց զգայի սահմանները չեն խախտվում: Լույսի վառոցս կիրառում, դրան վրա կախված անբաժանելի վարագույրը լույսի միջոցով մեզ հաղորդ է դարձնում անձնական դրամ Կրեպպի գործողություններին, ասելս վարագույրի վրա, որ հենց Բեքեթի ստեղծագործության միակ այս կերպարին սահմանված ներկա է:

Կրեպպը հրաժարվել է ամեն ինչից՝ հանուն ստեղծագործության. «Քիչ էր մնում հռչակավոր դառնայի», ասում է անդառնալի կորուստներ ունեցող մարդը ձայնագրիչի հետ երկխոսության մեջ:

Կրեպպի ծանր քայլը մահճակալից է հատուկ, դայակում է, ընդհատ շնչառություն, լույս ընկնում, հետո խոսքը մարում է, շան կլանչոց... Հանդիսատեսը դժվար է պոկվում ափից: Երկար ժամանակ է այսքան տպավորիչ ուրիշ խաղ չի տեսել: Հետո այնքան երկար ծափեր ու «բրավոներ», որ Արմեն Չիգարխանյանին կարող են ուշացնել 1 ժամ հետո «Մոսկվա» կինոթատրոնում «Սիրային տուն» ֆիլմի (ռեժիսոր Վլադիմիր Նաումով) ցուցադրումից եւ հանդիպումից: Դեմքեր եմ փնտրում. բոլորն են հիացած: Շարքի մեջ ՆԳՆ, ԱԳՆ նախարարների դեմքի արտահայտությունն էլ փոխված է: Տեղեկատվության նախարար Հրաչյա Թամրազյանը հիացմունքը չի զսպում:

Ասիմանահարականն նա դեռ կարոտ է՝ Կրեպպի ասատղանմերը չի ափարել: Այդուհանդերձ, «Ազգին» հարցազրույց տալ չի մերժում:

– Սանչո Պանսա ուզեի խաղալ: Հարցազրույցներից մեկում ասում եք, թե ճանաչված հայերին ներկայացնելու առիթ է: Ընդունված ստերեոտիպը հաղթահարե՞լ ցանկացաք:

– Գիտես, կարծում եմ, չի կարելի ըմբռնման մեջ դնելով ասել՝ հայկական Սանչո Պանսա կամ վրացական կամ խոխլական: Կարծում եմ, շատ կարեւոր է, թե ինչի մասին է գրել Սերվանտեսը: Գիտենք այդպիսի մի արտահայտություն «каждая кухарка может управлять государством», չէ՞: Պարզվում է, որ Սերվանտեսը շատ ավելի շուտ է հասկացել դրա ողբերգական հետեւանքները: Իմ կարծիքով, դա հենց դրա մասին է: Հանճարեղությունը հենց այն է, որ իր մեջ ներառում է մեծ հնարավորությամբ խնդիրներ, որոնք պարբերաբար հայտնվում են մարդու առջեւ: Սանչո Պանսայի մի մոտիվը հենց դա է: Իսկ թե ինչու եմ հայերի հետ կապել, դե, որովհետեւ ճանաչում եմ այդպիսի մարդկանց, այդպիսի «քեռավոր» մարդկանց ես գիտեմ: Ինձ թվում է, այդ շերտի մարդկանցից է Սանչո Պանսան: Ինչպիսին է նա եղել Իսպանիայում, չգիտեմ, բայց ինչպիսին է նա այսօր, ես դա մի քիչ տեսել եմ, պատկերացնում եմ ու գիտեմ: Դրա համար էլ այդպիսի փորձ արեցի, թե ինչ դուրս եկավ, չգիտեմ:

ֆիզիոլոգիական դեգրադացիայի փողական կերպար է:

– Դրա՞ համար է մոսկովյան հանդիսատեսը ներկայացումից հետո նաեւ ծայրահեղ կարծիք հայտնել՝ չենք ուզում ապրել:

– Երեւի: Սա բարդ խնդիր է: Մենք միշտ ասում ենք՝ արվեստի մեջ թունելի վերջում լույս է երեւում: Չեմ կարծում, թե «Կրեպպը» հուսալքում է մարդկանց: Կրեպպը մեծագույն նախազգուշացում է, ինչ կարող է տեղի ունենալ մարդու հետ, երբ մարդ իր մասին է մտածում: Կա հայտնի արտահայտություն. «Այն, ինչ դու տվել ես, դա քոնն է»: Կրեպպը դա ոչնասել է տալիս:

– Կարելի՞ է ասել, թե Չիգարխանյանը «մեռնով» է խաղում:

– Ոչ: Նորից եմ կրկնում՝ ֆիզիոլոգիական դեգրադացիա է Կրեպպը:

– Մի առիթով կարեւորել եք, արդեն ուսանած մարդու ճակատագիրը կարող է բեկվել [illegible] դառնալու ճանապարհին, մարդը կարող է հենց այդտեղ կասեցվել: Արմեն Գալստյանի դպրոցից հետո ովքե՞ր օգնեցին, որ չկասեցվի գեղեցիկ աճած տեկինը: Կարելի՞ է ասել, որ «Բարեւ, ես եմ» ֆիլմը, որով Կաննի փառատոնին մասնակցեցիք, դարձավ սկիզբը:

– Կարելի է ասել, եւ դրա կողքին շատ-շատ ուրիշ անուններ էլ կարելի է տալ: Բայց ինձ թվում է՝ մարդ ինքն է ստեղծում: Մարդ ստանում է ինչ-որ էներգիա, հետո այդ էներգիան օգտագործելը կամ կենտրոնական կառուցելն արդեն մարդուց է կախված: Կարելի է ստանալ շատ մեծ լիցք, գաղափարներ, բայց երբ քոնը չեն, չես կարողանա արտահայտել: Ես պատասխանել եմ, գիտեմ ինչ բան է ուսանողությունը: Պարզապես չեմ ուժ դրսեւորել իմ կարծիքը. 40 տարվա իմ փորձը, համոզված չեմ, թե բոլորն են վերցրել, եւ լավ է, որ այդպես է: Վերցնում է նա, ով դրա հակումն ունի: Ինչ ուզում ես արա, երբ արյունը չի բռնում...

– Արմեն Չիգարխանյանը 250-ից ավելի տեսակներ է մարմնավորել: Ո՞ր տեսակի «մեջ» է իրեն առավել լավ զգում:

– Ես չգիտեմ: Ամեն կոնկրետ դեպքում ինձ լավ եմ զգում: Իսկ ինտեգրալ դրանից եզրակացություններ անել... Դրանով վախենում եմ զբաղվել: Հենց որ դրանով զբաղվեմ, կդառնամ դրա գերին: Չգիտեմ՝ ես ամեն օր ապրում եմ բեմում, կատարում, ամեն կոնկրետ դեպքում:

– «Մեղվեր» ամսագրում շեշտվեց, հետո «Արգումենտի ի ֆակտի» մի քիչ ավելի «զարգացրեց»՝ «Սառսնոե կավկազսկոյե լիցո»: Լրագրողի վերաբերմո՞ւնքն էր արհամարհական:

– Ուշադրություն մի դարձրու դրան:

– Իսկ երբ «կովկասյան [illegible]» եք [illegible], ի՞նչ պատասխան է տալիս Արմեն Չիգարխանյանը:

– Այդպիսի հասկացողություն չկա: Չգիտեմ կովկասյանն ինչ է, ով է: Արամ Խաչատրյանը կովկասյա՞ն է, կամ Ազնավուրը, Համբարձումյանը: Ինձ համար ծիծաղելի է: Մարդու համար դա անոր բան է: Հիմա սկսենք պատմել, որ Էյնշտեյնը հրեա էր, Մոցարտը... հայ էր... ախպերիկս... Անիմաստ բան կլինի:

– Դրամատիկ թատրոնը երեկ Ձեզ աշխատանքի հրավեր արեց: Կընդունե՞ք:

– Ավելի կոնկրետ: Չգիտեմ ինչի մասին է խոսքը:

– Որպես դերով, որպես բեմադրությամբ իրենց բեմում:

– Տես, արդեն որեւէ բարդ կա մեջը: Ես էլ ասում եմ որեւէ կերպ կընդունեմ:

– Ասում եք 4 տարի կրթած Ձեր ուսանողներին «երեխեքին» չկարողացաք լքել: Եվ արեւելցու համառությամբ օգնում պահեցիք, ստեղծեցիք Ձեր «Д» թատրոնը: Քանի՞ դերասան կա թատրոնում:

– Դեռ քիչ են: Հիմա նոր մեկի հավաքանք խոսք, սիրենք, խոսք հավաքենք, վիճենք: Ես գիտեմ, որ դա երկար ու բարդ պատմություն է:

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Խոսք Առամայիս Սահակյանի մասին

Ծննդյան 60-ամյակի առթիվ

Այս օրերին նշվում է «Ոզնի» երգիծաթերթի գլխավոր խմբագիր, բանաստեղծ Առամայիս Սահակյանի ծննդյան 60-ամյակը: Մի խումբ անվանի գրողներ եւ լրագրողներ կարճ եւ գրավոր ասացին իրենց խոսքը հոբելյարի մասին:

ԳԵՎՈՐԳ ԷՄԻՆ. Առամայիս Սահակյանը գրական ասպարեզ իջավ որպես բանաստեղծ, եւ նրա շատ բանաստեղծությունները ընթերցվում ու հիշվում են մինչեւ այսօր (առաջին գրքի՝ մորը նվիրված հիանալի բանաստեղծությունից մինչեւ մայր Հայաստանին նվիրված այսօրվա՛ գործերը):

Սակայն մեր կյանքում եղած անարդարություններն այնքան շա՛տ էին եւ են, որ նա, կամա-ակամա, բանաստեղծություններին առընթեր-թեքնեց դեպի երգիծանքն ու հումորը, դառնալով մեր ամենից վավերական երգիծաբաններից մեկը:

Իր էության մեջ նրա հումորը բարի է, ուստի պատահական չէ, որ նրան այսօր կոչում են Հայաստանի թիվ մեկ Ոզնի...

Ոզնին, ինչպես հայտնի է, թունավոր չէ, եւ սակայն կարող է իր անմեղ թվացող փշերով նույնիսկ... օ՛ձ սպանել...

Վաթսուն տարին իմ լավ բարեկամի համար պատանեկան տարիք է, որովհետեւ նա օժտված է հումորի սուր զգացումով, որը յուրաքանչյուր մարդու եւ մանավանդ բանաստեղծի հավիտենական երիտասարդության (ուստի եւ երկարակեցության) անհրաժեշտ երաշխիքն է...

ՊԵՐՃ ԶԵՅԹՈՒՆՑՅԱՆ. Առամայիս Սահակյանն ազնի՛վ ապրեց իր վաթսուն տարիները, թեեւ մեր ժամանակներում ազնիվ մնալը այնքան էլ հեշտ բան չի եղել եւ չէ:

Վարդգես Պետրոսյան եւ Առամայիս Սահակյան

Նա փորձեց ամեն ինչ կատակի տալ եւ այնքան կատակեց, որ վերջը դարձավ «Ոզնի» երգիծական հանդեսի գլխավոր խմբագիրը: Կատակով հաղթահարեց այն բոլոր տառապանքի ու անտես դառնությունները, ինչ բաժին ընկավ մեր սերնդին:

Ո՞րն է Առամայիսի ստեղծագործական լայն ժողովրդականության գաղտնիքը, հատկապես՝ երիտասարդության կողմից: Ինձ թվում է՝ գաղտնիք չկա, պարզապես նա գտավ իր ինտոնացիան, արտահայտման իր կերպը, ես կասեի՝ ֆրանսիական շանսոնների արտահայտես թեթեւ, խոսակցական, առօրեական լեզուն, որը «հասարակ» բառերով ներ՝ պատմում է հենց քո մասին:

Սրտանց շնորհավորում եմ իմ ավագ ընկերոջ՝ սիրելի Առամայիս Սահակյանի ծննդյան 1-ին վաթսունամյակը եւ սահակյանաբար ավելացնում՝ դեռ մի բան էլ ավելի...

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ. Ասում են, որ երբ Նոյ նահապետն ընտրում է կենդանի արարածներին, նրա է մտնում նաեւ Ոզնին: Նոյը հիացմունքով նայում է նրան եւ բացականչում. «Սա եւ ինքը՝ Առամայիս Սահակյանը...», ինչին Ոզնին պատասխանում է. «Ես Առամայիս Սահակյանը չեմ, ես ամենա... Առամայիս Սահակյանն եմ»:

Ասում են՝ ամեն մարդ իր ծննդից առաջ, անգամ կյանքում, եղել է որեւէ կենդանի՝ փիղ, առյուծ, բազե եւ այլն: Դժբախտությունն այն է, որ ոչ ոք չգիտի, թե կոնկրետ ի՞նչ կենդանի է եղել ինքը: Հայկական լեռնաշխարհում միայն մի մարդ է հանգիստ՝ դա Առամայիս Սահակյանն է, որը որոշակի գիտի, որ ինքը ոզնի՛ է եղել: Ճիշտ է՝ ոչ թե հենց այնտե՞ղ ոզնի, այլ... ամենագեղեցի՛կ ոզնի, ամենապատվավո՛ր ոզնի, ամենախոշո՛ր եւ ամենաբարի՛ ոզնի: Մի խոսքով՝ ամենա՛, ամենա՛, ամենա՛...

Ասում են, որ եթե Աստված ուրիշ արարած չստեղծեր, անպայման Առամայիս Սահակյան կստեղծեր, որովհետեւ այս տխո՛ւր, տխո՛ւր, տխո՛ւր աշխարհն ավելի՛ տխուր կլիներ առանց Առամայիս Սահակյանի...

ԳԵՎՈՐԳ ԴԵՎՐԻԿՅԱՆ. Հիսունական թվականներին Աբովյանի անվան մանկավարժական մեր ինստիտուտում Առամայիսը ամենանշանավոր ու ամենասիրված ուսանողն էր: Սակայն շատ շուտով այդ սահմանները վերացան, եւ նա արդեն սիրված անուն դարձավ առհասարակ, երբ ուսանողական տարիում՝ 1958-ին հրատարակեց «Աստղիկներ» նկարական շատ լավ ժողովածուն:

Ասպարեզ էր իջնում մի բանաստեղծ, որը հետո միշտ շատ ծանրակշիռ ու սիրվեր ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ՝ թարգմանվեր աշխարհի շատ լեզուներով: Բանաստեղծ, որի հարյուրից շատ ավելի սիրային-հայրենասիրական երգերը միշտ երգվեին ու սառածվեին: Եւ իրար միշտ հաջորդեին գրքերը՝ սիրային-քնարական, խոհական-հայրենասիրական, բանաստեղծական բազում թարգմանություններ, երգիծանք, հրապարակախոսությունն՝ սուր հարցադրումներով, հումորաշատ ու հոսուն հարցազրույցներ: Եւ երբ ընթերցողները ուրախանում էին տարիների այդ հաջողություններով, կարդալով հրապարակում ու թախծում, ժպտում ու ծիծաղում, առա սեւ հոգիներն էլ ավելի էին մաղձոտվում, քանի որ ճեղել նրա գրական-հասարակական առաջ ու առողջական ճանապարհին, իրենց ոչինչ չստեղծած՝ դառնացնելով ստեղծողի բարի ու մաքուր հոգին:

Դառնանում էր, բայց առատ այն գիտակցությամբ, որ իր թիկունքին ժողովուրդն է, եւ նա՛ է տերն իր ստեղծածի: Իսկ նա՝ Առամայիս Սահակյանը, այդ բոլորի համար դեռեւս դպրոցական տարիից գրական պատվավոր մրցանակների էր արժանացել: Ստեղծագործելուն զուգընթաց՝ տեւական գործունեություն է ունեցել «Ավանգարդում» ու «Գարունում», ղեկավարել ու տարիներ շարունակ՝ «Ոզնիում»: Այստեղ փայլեց նաեւ երգիծաբանի տաղանդը: Արդեն շուրջ 15 տարի է, որ նա գլխավոր Ոզնին է, Հայաստանի միակ երգիծաթերթի գլխավոր ու անփոխարինելի խմբագիրը՝ այն երգիծաթերթի, որի ամեն մի համարը ընթերցելիս լավ գիտես, թե ո՛ր վերնագիրն է իրենը, ո՛ր տողերի վրա է աշխատել նրա գրիչը, ո՛ր մտահղացումն է հուշել ծաղրանկարիչներին...

Եկել ապրենք այնքան, որ իր ներկայությամբ տեսնենք նրա խոր՛ք արժանի մեծարումը...

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ. Իր իսկ ոճով շնորհավորելիս, հարկ է, որ ասեմ. սիրելի Առամայիս, վաթսունականների տողերը դառնում են վաթսուն, մնացյալը հայտնի է... Աստծուն:

Չափածոյի, կատակի, պարզ կամ անսպասելի հանգով «արդյու» ծառայը կար դեռեւս այն հեռավոր ու լուսավոր ժամանակներում, ու տարիների հետ Առամայիսը չկորցրեց հակումն ու նվիրումը երեք հիմնական ասպարեզ-ընդունումների՝ չափածոյի, լրագրության եւ ընկերության հանդեպ: Եւ, որ կարեւորն է՝ դրսեւորումներ արձանագրելով դժվար պահերին:

Բանաստեղծական տասնյակ ժողովածուները, երգիծական մանրապատումները, գլխավոր ոզնիական գործունեությունը կարող են խոսք են գրադարձնում մեր թե գրական, թե հասարակական կյանքում: Եւ ճանաչարգանքը վաղ հասած իր բոլոր սերնդակիցների մեջ նրա այդ խորքն ունի է, միայն իրենը, զուտ սահակյանական: Մեծ ասած՝ Առամայիս Սահակյանը «երեւույթ է մեր կյանքում...»:

Վաստակած մարդու վստահությամբ է նա անցնում աշնանամուտի շեմը: Թեեւ վստահ եմ, որ հեռավոր ու լուսավոր այն ծառայը դեռ կա, հանգամանության եւ ընկերասիրության պտուղները չեն սպառվել, ու այս տողերը կարդալուց հետո միշտ ափի անցյալի դողանքով եւ կատակով. «Քո բոլոր կարծիքներն իմ մասին, այդ թվում՝ դրական, ճիշտ չեն...»:

Շնորհավոր հոբելյանդ, սիրելի ընկեր եւ գործընկեր:

ՂԱՐԻԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ. Մեր հանրապետության ամենաառաջավոր բանաստեղծներից է Առամայիս Սահակյանը: Անմնացորդ հայրենասեր, լուսավոր, կենսախինդ, դրա շնորհիվ նաեւ արտակարգ սրամիտ-երգիծաբան մի բանաստեղծ, որ հազվագյուտ, փնտրված ֆենոմեն է մեզ համար:

Գալիս է հայկական զուլալ ակունքներից, ոչ թե այլ «նորամուծություններից»:

Առամայիսին սիրում էր Ավ. Իսահակյանը: Եւ նրա պես էլ եռանդուն բանաստեղծ է Առամայիսը:

Գուցե ոմանք Առամայիսին չեն ընդունում, բայց դա չի խանգարում, որ Առամայիս Սահակյանը ընթերցողների հետ իր շփող, անմոռանալի հանդիպումներով մեզ նույնիսկ աստղալից Շիրազի հետ: Այո, իր մեծ ժողովրդականությամբ Առամայիս Սահակյանը ընդունելի է ժողովրդի բոլոր խավերի կողմից, իսկ ով չի ընդունում նրան, պետք է վերանայի իրեն...

Գյոթեն ասել է՝ «Բանաստեղծին ճանաչելու համար պետք է լինել նրա հայրենիքում»: Այս միտքը կարելի է շրջանցել նաեւ հետեւյալ կերպ՝ խոսքին բանաստեղծով կարելի է ճանաչել նրա հայրենիքը...

Ահա այդպիսին է իմ եւ մեր սիրելի Առամայիս Սահակյանը:

Ցուցահանդես Պատմության թանգարանում
«Հայաստանը գորգագործության հայրենիք»
«ՎԻՇԱՊԱԳՈՐԳԵՐ»
Ցուցահանդեսի բացումը տեղի կունենա ուրբաթ օրը, մայիսի 24-ին, ժամը 11-ին, Հայաստանի պատմության պետական թանգարանում:
Ցուցահանդեսը բաց է ամեն օր, ժամը 10:30–16:30:
Հանգստյան օրը՝ երկուշաբթի:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երրորդ մրցանակը՝ «Երեւանին»

Եվրոպական մրցաշարերի մասնակիցները հայտնի են

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Այսօր «Փյունիկ»-«Ցեմենտ» հանդիպումով կավարտվի ՀՀ ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի 1995-96 թթ. առաջնությունը:

Սակայն բոլոր հուզող հարցերն արդեն ստացել են իրենց պատասխանները: Վերջին տուրից առաջ հայտնի էին չեմպիոնն ու փոխչեմպիոնը: Երեկ հայտնի դարձավ նաեւ երրորդ մրցանակակիրը: Այդ պատվին արժանացավ ընդամենը մեկ տարվա պատմություն ունեցող Երեւանի «Երեւան» թիմը, որը փաստորեն առաջին փորձից դարձավ մրցանակակիր:

«Արարատի» հետ վճռորոշ հանդիպումը «Երեւանն» անցկացրեց մեծ վերելքով: Հաղթանակը փորձառու մրցակցի նկատմամբ արժեւորվում է նրանով, որ «Արարատը» նույնպես հնարավորություն ուներ գրավել երրորդ տեղը: Երեկ «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի ունեցած այս թիմերի մրցավեճն անցավ բացառիկ լարված եւ հետաքրքիր պայքարում: Առաջին խաղակեսն ավարտվեց «Արարատի» օգտին: Գոլի հեղինակ դարձավ Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը: Ընդհանրապես մինչեւ ընդմիջում «Արարատը» վաստակավորություն չթողեց եւ թվում էր կկարողանա զարգացնել հաջողությունը: Սակայն երկրորդ կեսում խաղի սցենարը փոխվեց: 57-րդ րոպեին Արթուր Մինասյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: 3 րոպե անց «Երեւանին» առաջ մղեց թիմի ռմբարկու Տիգրան Եսայանը: 43-րդ րոպեին հանդիպման վերջակետ դրեց Արշակ Ամիրյանը: «Երեւանը» 3-1 հաշվով կայուն հաղթանակ տանելով արժանիորեն դարձավ երրորդ մրցանակակիր: Թիմը շատերի համար անսպասելի հաջող մեկնարկից հետո զգալով ոչ միայն բարելավեց իր խաղամակարդակը, այլեւ վստահություն ձեռք բերելով իր ուժերի նկատմամբ սկսեց հավասար պայքար մղել մեր ուժեղագույն թիմերի հետ: Ողջունում ենք «Երեւան» թիմին մեծ հաջողության համար, որը դարձավ առաջնության գլխավոր հայտնությունը: Հույս ունենանք, որ այդ նորաստեղծ թիմը սկիզբ դրեց բարի ավանդույթների:

Տխրեցնում է մեր ամենատիտղոսակիր թիմի «Արարատի» անհաջողությունը, որը բավարարվեց իր համար անլուրջ համեստ 5-րդ տեղով:

«Արարատը» որքան էլ տարօրինակ է, զրկվեց եվրոպական որեւէ մրցաշարի մասնակցելու հնարավորությունից: Թվում է, թիմը լուրջ հետեւություններ պետք է անի: Ի դեպ, բուս հավաքի արդյունքի, արդեն հայտնի է, որ Հայաստանին եվրոպական ակումբային մրցաշարերում 3 տեղ է տրվել: Հայտնի են նաեւ այդ մրցաշարերի մեր մասնակիցները: Երեւանի «Փյունիկը» չեմպիոնի իրավունքով պետք է հանդես գա ոչ թե Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում, այլ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում, քանի որ ցածր գործակից ունեցող երկրների չեմպիոնները ներգրավվում են այս մրցաշարին: Այդ առումով անկախ մայիսի 28-ին կայանալիք «Փյունիկ»-«Կոտայք» գավաթի եզրափակիչ խաղի արդյունքից, «Կոտայքը» մեր հանրապետությունը կներկայացնի Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունում: Հանրապետության փոխչեմպիոն Գյումրիի «Շիրակը» նույնպես ելույթ կունենա ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում:

Երեկ Աբովյանում տեղի ունեցած մրցավեճում «Շիրակը» 7-1 խոշոր հաշվով հաղթելով ռեւանշ վերցրեց «Կոտայքի» նկատմամբ, որին 2 հանդիպումների արդյունքներով զիջել էր: Գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակչում 2 անգամ աչքի ընկավ Արարատ Հարությունյանը: 1 գոլի հեղինակ դարձավ երկրորդ կեսում խաղադաշտ մտած մեր առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արա Աղամյանը: Մեկական անգամ աչքի ընկան նաեւ թիմի ավագ Հարություն Վարդանյանը, հավաքականի խաղացող Արթուր Պետրոսյանը, ինչպես նաեւ Արսեն Բեոնեցյանը եւ Սամվել Նիկոլյանը: «Կոտայքից» միակ գոլի հեղինակ դարձավ Ալբերտ Աֆյանը: Հանուն ճշմարտության պետք է ասել, որ «Կոտայքի» կազմում բացակայում էին հիմնական կազմի մի քանի խաղացողներ՝ Վահան Արզումանյանը, Սամվել Սարգսյանը, Արթուր Աբրահամյանը, Վարդան Խաչատրյանը, իսկ Հենրիկ Բերբերյանը, ստանալով վնասվածք, փոխարինման դուրս եկավ: Կարելի է ենթադրել, որ «Կոտայքը» նախապատրաստվում է Գավաթի խաղարկության եզրափակիչ հանդիպմանը, սակայն կարեւոր այդ մրցավեճից առաջ «Շիրակի» հետ հանդիպումը, երբ մարզական նպատակ չէր հետապնդում, գոնե նախապատրաստության համար հիանալի առիթ էր: Բոլոր դեպքերում Գավաթի խաղարկության եզրափակչի ուղեգիր ձեռք բերած թիմին պատիվ չի բերում ոչ ֆուտբոլային հաշվով պարտությունը: Դա կարող է նաեւ հոգեբանական հետեւանքներ ունենալ: Հույս ունենանք, որ եզրափակչում «Կոտայքը» «Փյունիկին» արժանի մրցակից կլինի:

Հետաքրքիր իրադարձություններ ծավալվեցին նաեւ աղյուսակի ստորին հատվածում: Եզրափակիչ երկու, այն էլ արտագնա խաղերում տարած հաղթանակները փրկեցին «Զանգեզուրին» բարձրագույն խմբից հրաժեշտ տալու վտանգից: Անցյալ տարվա պատմությունը կրկնվեց, երբ Գորիսի թիմն իրար ետեւից հաղթանակներով կարողացավ վերջին պահին խույս տալ վտանգավոր գոտուց: Կապանում տեղի ունեցած «Ղարաբաղի» հետ խաղում երկու անգամ աչքի ընկավ Արթուր Մանուցյանը: Ճիշտ է, 10-րդ րոպեին հաշիվը բացեց «Ղարաբաղի» հարձակվող Արկադի Հակոբյանը, սակայն «Զանգեզուրին» հաջողվեց հասնել իր նպատակին: «Ղարաբաղից» 2 գոլի հեղինակ դարձավ Սարգիս Աղաջանյանը:

Նախավերջին տեղում հայտնվեց «Արագածը», որն իր համար կարեւոր խաղում 1-3 հաշվով զիջեց ՀԱՄ-ին:

Այսպիսով, բարձրագույն խմբի ուղեգրի համար անցումային խաղում հունիսի 8-ին մրցելու են «Արագածն» ու Երեւանի ԲԿՄԱ-ն, որը 1-ին խմբում գրավել է 2-րդ տեղը:

Բարձրագույն խմբի ուղեգիր է ձեռք բերել Երեւանի «Արաբկիրը», որն առաջին խմբում գրավեց 1-ին տեղը: Ուժեղագույնների խմբից հրաժեշտ տվեց Նոյեմբերյանի «Ագնավուրը»:

Առաջնության աղյուսակը մայիսի 25-ի դրությամբ

		Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.	Փյունիկ	21	18	3	0	69-13	57
2.	Շիրակ	22	16	3	3	67-23	51
3.	Երեւան	22	13	5	4	43-24	44
4.	Ցեմենտ	21	12	3	6	56-31	39
5.	Արարատ	22	13	4	5	58-28	39
6.	Կոտայք	22	11	3	8	31-33	36
7.	Ղարաբաղ	22	8	5	9	29-28	28
8.	Վան	22	7	3	12	42-42	24
9.	ՀԱՄ	22	6	3	13	30-52	21
10.	Զանգեզուր	22	5	2	15	26-60	17
11.	Արագած	22	4	3	15	35-89	15
12.	Ագնավուր	22	0	2	19	19-82	2

ԵՐԵՎԱՆ-96

Օլիմպիական չեմպիոնները եւ Գարրի Կասպարովը գալիս են Երեւան

74 երկրներ օլիմպիադայում

Երեկ Ռուսաստանի շախմատային ֆեդերացիան պաշտոնապես հայտնեց շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի կազմակերպական կոմիտեին, որ աշխարհի ուժեղագույն շախմատային տերությունը հաստատում է իր մասնակցությունը երեւանյան օլիմպիադային եւ թիմը կգլխավորի աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը:

Այսպիսով, գործնականում երկրագնդի բոլոր լավագույն հավաքականները (Ռուսաստան, ԱՄՆ, Անգլիա, Գերմանիա, Չինաստան, Հոլանդիա, Հունգարիա, Ուկրաինա, Բոսնիա-Հերցեգովինա, Վրաստան, Իսրայել եւ այլն) պաշտոնական հայտեր են ուղարկել Հայաստան ժամանելու համար: Բայց դեռ ամեն օր նորանոր հաստատումներ են ստացվում: Երեկ Ռուսաստանից բացի Երեւան գալու իրենց մտադրության մասին հայտնեցին Ալբանիան եւ Բրազիլիան: Մեր օլիմպիադայի մասնակից թիմերի թիվը հասավ 74-ի: Գ. Հ.

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Ֆրանսիական ֆուտբոլի թիվ մեկ թշնամին՝ Էմիլ Կոստադինով

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի «Բորդո»-«Բավարիա» եզրափակիչ խաղի նախօրեին «Բավարիայի» մարզիչ Ֆրանց Բեկենբաուերը, իր սովորության համաձայն, դեռ պաշտոնապես չէր հայտարարել «Բավարիայի» կազմը: Բայց մարզասերների եւ մեկնաբանների մեծամասնությունը կասկած չուներ, որ խաղի օրը՝ մայիսի 15-ին Ժան-Պիեռ Պապենի փոխարեն 11 համարի համազգեստով դաշտ կմտնի բուլղար Էմիլ Կոստադինովը: Այդպես էլ եղավ. Կոստադինովը խաղաց եւ դարձավ «Բավարիային» գավաթակիր դարձրած երեք գոլերից մեկի հեղինակը: Բուլղարիայի հավաքականի անդամ Կոստադինովը, որը պայմանագրով համարվում է պորտուգալական «Պորտո» թիմի խաղացող, «Պորտոյի» եւ «Բավարիայի» ղեկավարների փոխադարձ համաձայնությամբ վերջերս խաղում է «Բավարիայում»: ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի եզրափակիչ հանդիպումից առաջ կայացած Բունդեսլիգայի երեք մրցախաղերում Կոստադինովն աչքի էր ընկել նրանով, որ «Բավարիայի» մրցակիցների դարպասը չորս գնդակ էր խփել: Բայց թիմի նախկին մարզիչ Օտտո Ռեհագելի հետ նրա հարաբերությունները բավական բարդ էին: Ռեհագելն Էմիլին քիչ էր մասնակից դարձնում խաղերին, առանց որեւէ բացատրության: Կոստադինովն «Էկիպ» թերթի էջերում պատմում է, որ ամեն անգամ, երբ ինքը փորձել է պարզել պատճառը, Ռեհագելն ասել է՝ վաղը: Դա վիրավորական է եղել Էմիլի համար, քանի որ նա հնարավորություն չի ունեցել դրսեւորելու իր կարողությունները: Մյունխենում Կոստադինովի ընդդիմախոսները չեն ժխտում, որ Ռեհագելի եւ Էմիլի փոխհարաբերություններում որոշ լարվածություն է եղել, միաժամանակ դա բացատրելով նրանով, որ բուլղարացին մարզումների ընթացքում աչքի չի ընկել մեծ փութաջանությամբ (Կոստադինովը «Բավարիա» է տեղափոխվել 1995 թ. հունվարին, այն ժամանակվա մարզիչ Տրապատտոնիի խնդրանքով): Ոմանք նույնիսկ պնդում են, թե վերջին ամիսներին Կոստադինովի ցույց տված փայլուն եւ արդյունավետ խաղը Բուլղարիայի ֆուտբոլի հավաքականի մարզիչ Պենեւի հեռախոսազանգի հետեւանքն է, որ Սոֆիայից նրան իբր ասել է. «Երբ լավ չխաղաս, ես չեմ կարողանա քեզ Անգլիա տանել Եվրոպայի առաջնությանը մասնակցելու: Ինձ հարկավոր են հարյուր տոկոսանոց խաղացողներ»: Ասում են, թե հենց այդ հեռախոսազանգն է պատճառը, որ Կոստադինովը վերջերս իրեն պահում է իսկական պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստի պես, զարմացնելով նույնիսկ թիմակիցներին: Սակայն մեզ թվում է, որ Էմիլի այս վերափոխման մեջ որոշակի դեր է խաղացել նաեւ «Բավարիայի» մարզչի փոփոխումը ապրիլի 27-ին Բեռլինում թիմի կրած պարտությունից հետո: Նոր մարզիչ Բեկենբաուերը նրան ինքնադրսեւորման լայն հնարավորություն է տվել: Էմիլի թիմակիցներ Մաթեուսը եւ Զելմերը, նկատի ունենալով նրա այսօրվա խաղային ակտիվությունը, ասում են, որ երբ բուլղարացին այդպես խաղար մրցաշրջանի սկզբից, «Բավարիան» առավել փայլուն արդյունքների կհասներ եւ անպարտելի կլիներ:

Մայիսի 15-ին ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի «Բորդո»-«Բավարիա» եզրափակիչ պատասխան խաղից առաջ Կոստադինովն «Էկիպի» թղթակցին հայտարարեց, որ չնայած Մյունխենում 0-2 հաշվով կրած պարտությանը, «Բորդոն» ուժեղ թիմ է եւ կարող է անակնկալներ մատուցել, մանավանդ որ այս անգամ խաղին մասնակցում են Զիդանը եւ Դյուգարին: Նա ավելացրեց, որ ինքը երջանիկ է Ֆրանսիայում կրկին խաղալու համար, որտեղ հանդես չի եկել 1993 թ. նոյեմբերից:

Ֆրանսիացիները լավ են հիշում 1993 թ. այդ չարաբաստիկ օրը, երբ աշխարհի 1994 թ. ֆուտբոլի առաջնության ընտրական խաղում Ֆրանսիայի հավաքականը պարտություն կրեց Բուլղարիայի հավաքականից, զրկվելով հետագա մասնակցության իրավունքից: Այդ մրցախաղի վերջին րոպեին Բուլղարիայի թիմին հաղթանակ էր բերել հենց Էմիլ Կոստադինովի խփած գոլը: Ֆրանսիացիներն այդ գոլն ընկալեցին իբրեւ ազգային աղետ, իսկ Կոստադինովին մինչեւ օրս համարում են ֆրանսիական ֆուտբոլի թիվ մեկ թշնամի: Կոստադինովը դա գնահատում է որպես իր ֆուտբոլային կարիերայի ամենագեղեցիկ պահերից մեկը, քանի որ ընդամենը մեկ րոպեի ընթացքում ինքը կարողացել էր ապահովել թիմի հաղթանակը, որին Բուլղարիայում այլեւս չէին հավատում: Բայց ինքն այնքան էլ հաճախ չի վերհիշում այդ պահը, քանի որ դա վաղուց է եղել եւ ներկայումս էական դեր խաղալ չի կարող: Ինչ վերաբերում է Ֆրանսիայի հավաքականին, Եվրոպայի 1996 թ. ֆուտբոլի առաջնությունում հունիսի 18-ին Նյուքասլում Բուլղարիայի թիմի հետ հանդիպման ժամանակ ծրագրվում է ամեն ինչ անել Կոստադինովի պես տեղաշարժերը կասեցնելու համար:

Առայժմ «Պորտոյի» խաղացող համարվող անգլիական, իտալական, ավստրիական թիմերից առաջարկներ ստացած Էմիլ Կոստադինովը ցանկանում է վերջնականապես տեղափոխվել «Բավարիա», մանավանդ որ Մյունխենը դուր է գալիս իր կնոջը եւ երկու աղջնակներին (6 եւ 2 տարեկան): Բացի դրանից, ակնկալվում է, որ «Բավարիա» է վերադառնալու նախկին մարզիչ Տրապատտոնին: Սակայն տեղափոխման հարցում միայն Կոստադինովի ցանկությունը բավական չէ. վերջնական վճիռ կարող է կայացնել միայն Ֆրանց Բեկենբաուերը:

ՊԵՏՐՈՍ ԲԱԲԱՅԱՆ

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Բախտը «Յուվենտուսի» կողմն էր

UEFA CHAMPIONS LEAGUE

Հռոմի «Օլիմպիական» մարզադաշտում տեղի ունեցած Չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ հանդիպումը «Յուվենտուսի» եւ «Այաքսի» միջեւ հսկայական հաճույք պատճառեց նրանց, ովքեր հեռուստատեսությամբ դիտեցին այդ բարձրակարգ խաղը: Անկասկած, գեղագիտական հաճույք ստացան նաեւ մարզադաշտի տրիբունաներում հավաքված 90 հազար հանդիսականները: Խաղն առաջին իսկ րոպեից մինչեւ վերջին պահը հաճելի լարվածության մեջ պահեց բոլորին: Մրցակցությունն ընթանում էր փոխնիփոխ գրոհներով: Առաջին կեսում փոքր-ինչ ակտիվ էին «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստները, որոնք ձգտում էին գործել ավելի արագ: Երկու թիմերի գլխավոր զենքը մեկ հպումով անակնկալ փոխանցումներն էին եւ մեծ ուժով գրոհները: Հատկապես աչքի էր ընկնում «Յուվենտուսի» ավագ Ջանլուկա Վիալլին, որն ամեն անգամ լարված իրավիճակ էր ստեղծում մրցակցի դարպասի մոտ: Հենց առաջինն էլ հաջողության հասան «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստները: Պարզ իրադրությունում հաղթել դուրս գալով դարպասապահի, եւ պաշտպանի հետ մենամարտում Ֆաբրիցիո Ռավանելլին գեղեցիկ սուր անկյան տակ այնուամենայնիվ կարողացավ գնդակն ուղղել դատարկ դարպասը: Հետո «Այաքսն» աստիճանաբար ձերբելով նախաձեռնությունը կարողացավ վերականգնել հաշվի հավասարակշռությունը: Խառնաշփոթ իրավիճակում եւ մոտ տարածությունից «Այաքսի» եւ ընդհանրապես Չեմպիոնների լիգայի գլխավոր ռմբարկու Յարարի Լիտմանենը գրավեց «Յուվենտուսի» դարպասը: Դա Լիտմանենի 9-րդ գնդակն էր այս մրցաշարում, որը գերազանց ցուցանիշ է: Ավելորդ չէ նշել, որ Չեմպիոնների լիգայի նախորդ խաղարկությունում Լիտմանենը դարձել էր 6 գոլի հեղինակ: «Այաքս»-«Յուվենտուս» հանդիպման հիմնական ժամանակն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 1-1: Լրացուցիչ 30 րոպեն հաջողություն չբերեց կողմերից որեւէ մեկին: Ավելացվեց մեծ նյարդեր պահանջող 11 մետրանոց հարվածները: «Այաքսի» երիտասարդ ֆուտբոլիստներն այստեղ չդիմացան լարվածությանը: Նրանց հարվածներից 2-ը թույլ էին եւ «Յուվենտուսի» դարպասապահը կարողացավ փակել գնդակի ճանապարհը: «Յուվենտուսը» հաղթեց ընդհանուր 5-3 հաշվով եւ նվաճեց Չեմպիոնների գավաթը: Ուշագրավ է, որ 1977-78 թվականների Չեմպիոնների գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչում նույնպես «Յուվենտուսն» «Այաքսին» հաղթել էր 11 մետրանոց հարվածներով (3-0): Մինչ այդ, 1973 թվականին «Այաքսը» եզրափակիչում 1-0 հաշվով առավելության հասնելով «Յուվենտուսի» նկատմամբ տիրել էր Չեմպիոնների գավաթին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բուժաշխատողները կես տարի կարող են պաշտպանել մարդու իրավունքներն ու դասալիքների ականջները չկտրել

«Միջազգային համաներում» (Amnisty International) կազմակերպությունը մի հաշվետվություն է հրապարակել, որից պարզվում է, որ մարդու իրավունքների պաշտպանության համար ոչ միայն խաղաղական գործիչներն ու լրագրողներն են հետապնդումների ենթարկվում, այլ նաեւ, թող զարմանալի չթվա... բժիշկներն ու բուժքույրերը: 46 էջանոց այդ հաշվետվությունում, որը կազմվել է Ասիայի, Աֆրիկայի, Լատինական Ամերիկայի ու Մերձավոր Արեւելքի բուժաշխատողների վկայությունների հիման վրա, ընդգրկված են դեպքեր, երբ իշխանությունները տարբեր երկրներում բուժաշխատողներին ստիպել են մասնակցել մարդու իրավունքների խախտումներին, եւ երբ բժիշկները հրաժարվել են դա անել, դաժան պատիժների են ենթարկվել: Հաշվետվության ամենասարսափելի մեղադրանքն Իրաքի իշխանությունների դեմ է ուղղված: Amnisty International-ի վկայությամբ 2 տարի առաջ Իրաքում բժիշկներին օրենքի ուժով ստիպել են, որ նրանք կտրեն դասալիքների ականջներն ու խարանեն նրանց ճակատները (ասված չանի), որ այս տեղեկությունն իմանան ԱՊՀ երկրների, առանձնապես արեւմյան զինվորականները): Իսկ այն բժիշկները, որոնք հրաժարվել են ենթարկվել, դաժանաբար պատժվել են. մեկը մահապատժի է ենթարկվել, մյուսները բանտարկվել են: Թուրքիայում քուրդ անջատողականներին օգնելու համար բուժաշխատողներին ձերբակալում եւ նույնիսկ սպանում են. քրդերի դեմ իրագործված բանակային գործողությունների ժամանակ 10 բժիշկ է սպանվել: Amnesty International-ի ներկայացուցիչը հայտնել է, թե կասկած կա, որ այդ հանցագործությունների մեծ մասը հենց թուրքական բանակն է կատարել: Նա հայտարարել է նաեւ, թե հաշվետվության իմաստն այն է, որ բժիշկներն ու բուժքույրերը պարտավոր են հայտնել մարդու իրավունքների խախտումների մասին, երբ նույնիսկ դա վտանգներով է հղի հայտնողի համար: Որ աշխարհի անկայուն տարածաշրջաններում բուժաշխատողների աշխատանքը ռիսկի հետ է կապված՝ առաջ էլ էր հայտնի: Այժմ, հաշվետվության հրապարակումով, այդ ռիսկի լուսաբանման եւ բժիշկների անվտանգության երաշխիքների ուժեղացման արշավ է սկսվել: Եվ այդ արշավն ամբողջ կես տարի կտեւի:

Գ. Է-Տ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շուրջ 800 հոգի խեղդվեց Վիկտորիա լճում

ՄՈՒԱՆԶԱ, 22 ՄԱՅԻՍ, WSI: Տանզանիական մի լաստանավ երեկ ... թախվելով ընկղմվեց Վիկտորիա լճում: Զոհվեց շուրջ 800 մարդ, ... ուղեւորներ, որոնք ... տարվա ամառային տուն վերադառնում: 26 հոգի փրկվել ... դեպքի վայրին մոտ գտնվող նավակների շնորհիվ: Տանզանիայի նախագահ Մկապան դեպքը կոչեց «ազգային ողբերգություն»:

Սուեզի ջրանցք. Մեկ օրում 7,5 միլիոն դոլլար մաքս

ԿԱՀԻՐԵ, 23 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սուեզի ջրանցքի վարչակազմը այդ ճանապարհով ջրային նավերի անցման համար օրական մաքսերի գանձման ռեկորդ է սահմանել. չորեքշաբթի օրը հավաքելով 7.5 միլիոն դոլլար: Ջրանցքի գոյության ողջ պատմության ընթացքում այդ ամենախոշոր գումարի համար նա պարտական է տարբեր չափի եւ ջրատարողության 63 նավերի: Ինչպես հայտարարել է Սուեզի ջրանցքի վարչակազմի ղեկավար Ահմեդ Ֆաուզին, ծանրքեռված նավերի նավարկումին մինչեւ 58 ֆուտի (շուրջ 20 մետր) բարձրացնելու աշխատանքների արդյունքն է, որոնք կատարվել են այս տարի: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, Սուեզի ջրանցքի եկամուտները Եգիպտոսի գանձարանի վալյուտային մուտքերի հիմնական աղբյուրներից մեկն է՝ տարեկան կազմելով շուրջ 1.5 միլիարդ դոլլար:

Սպանվել է Ռուսաստանի արդարադատության փոխնախարարը

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իր բնակարանում սպանվել է Ռուսաստանի արդարադատության փոխնախարար Անատոլի Ստեպանովը: Այս մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են Ներքին գործերի նախարարության հաղորդումների մամլո կենտրոնում: Ըստ հերթապահի, մահը վրա է հասել գլխին կրակելու հետեւանքով: Կրակել են անհայտ անձինք: Դեպքի վայրում աշխատում է ՌԴ անվտանգության համադաշնային ծառայության, գլխավոր դատախազության եւ ներքին գործերի նախարարության աշխատակիցների օպերատիվ քննչական խումբը: Անատոլի Ստեպանովն արդարադատության փոխնախարարի պաշտոնն զբաղեցնում էր 1993 թվականի օգոստոսից:

Ռուսաստանը եւ Կուբան ստորագրել են կարեւոր փաստաթղթեր

ՀԱՎԱՆԱ, 23 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովի Կուբայում շարունակվող այցի ընթացքում ստորագրվել են մի շարք կարեւոր փաստաթղթեր, որոնք վերաբերում են ռուս-կուբայական հարաբերությունների սկզբունքներին, ինչպես նաեւ մշակութային ու գիտական համագործակցությանը: Այցի շրջանակներում Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության գերատեսչության ղեկավարը հանդիպում է ունեցել Կուբայի առաջնորդ Ֆիդել Կաստրոյի եւ համապատասխան մի շարք այլ ղեկավարների հետ: Ե. Պրիմակովը եւ Կուբայի արտգործնախարար Ռոբերտո Ռոբայնան ստորագրել են հռչակագիր փոխադարձ հարաբերությունների սկզբունքների մասին եւ մշակութային ու գիտական համագործակցության 1996-98 թթ. ծրագիր: Այդ փաստաթղթերի շրջանակներում երկու երկրները պայմանավորվել են համագործակցել կազմակերպված հանցագործության, միջազգային ահաբեկչության, թմրամիջոցների անօրինական շրջանառության եւ մաքսանենգության դեմ մղվող պայքարում: Կողմերը պայմանավորվել են օժանդակել առեւտրատնտեսական համագործակցության տարբեր ձեւերի զարգացմանը: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Պրիմակովը վստահություն է հայտնել, որ Ռուսաստանի նախագահական ընտրություններից հետո էլ Կուբայի նկատմամբ Մոսկվայի քաղաքականությունը չի փոխվի:

Ռաբանիի հակառակորդները չարդարացան

ՔԱԲՈՒԼ, 23 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աֆղանստանի չորս գլխավոր ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարների հանդիպումը Մազարի-Շարիֆում ավարտվել է անհամաձայնությամբ: Երկրի նախկին վարչապետ Գուլբեդին Հեքմաթիարի գլխավորած Աֆղանստանի իսլամական կուսակցությունը հայտարարել է երկրի բարձրացույն համակարգիչ խորհրդի հետ իր կապերը խզելու մասին, որը բաղկացած է չորս քաղաքական կուսակցություններից: Աֆղանստանի իսլամական կուսակցության հարաբերությունները խորհրդի մյուս երեք անդամների՝ Դոստումի կուսակցության, Աֆղանստանի ազգային փրկության ճակատի եւ Վահդատ կուսակցության հետ բավականին լարվել են այն բանից հետո, երբ Աֆղանստանի իսլամական կուսակցությունը Քաբուլում հաշտության բանակցություններ էր սկսել նախագահ Բուրհանուդդին Ռաբանիի կառավարության հետ: Երկուշաբթի օրը Ռաբանին եւ Հեքմաթիարը Քաբուլից ոչ հեռու բանակցություններ էին վարել, որից հետո կառավարության ներկայացուցիչը հայտարարել էր, որ փաստորեն նրանց միջեւ հաշտության համաձայնագիր է կնքվել: Մեկնաբանելով Մազարի-Շարիֆում կայացած հանդիպման արդյունքները, դիտորդները նշում են, որ քաղիբների դեմ համատեղ պայքարի համար խորհրդի մնացած երեք անդամների իրենց միանալու Ռաբանիի եւ Հեքմաթիարի հավակները փաստորեն չարդարացան:

ԱՅԱՔՍ

ԱՎԻԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔ

Դնեպրոպետրովսկ, Արխանգելսկ, Սիմֆերոպոլ, Վոլգոգրադ, Ստավրոպոլ, Օրենբուրգ, Մինվոդի, Խարկով, Օդեսա, Լվով, Կազան, Մինսկ, Նալչիկ, Չիմկենտ, Թբիլիսի, Կրասնոդար, Զապորոժիե, Չելյաբինսկ, Վլադիկավկազ, Թուրքմենբաշի, Կամո-Վոլգոգրադ, Սանկտ Պետերբուրգ, Եկատերինբուրգ, Նովոսիբիրսկ, Կուստանայ, Ռոստով, Ալմաթի, Մոսկվա, Պերմ, Սոչի, Կիեւ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՉՎԵՐԹԵՐ

Բեյրութ, Դուբայ, Հալեպ, Փարիզ, Աթենք, Թեհրան, Լառնակա (Կիպրոս)

ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ, ՍՈՖԻԱ

ԱՑՆՑԳԱԳԻԾ ԱՇԽԱՐՀԻ ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԿԵՏԸ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա · 536944 · 524564

FOR SALE

Toyota 1993, 1800cc, white, petrol engine registered with Armenian diplomatic plate
mileage:23.000km
Equipment: power steering, air conditioning, radio car phone

PRICE: USD 15.000 (subject to negotiation)
Contact: ICRC, Aram Kazarian,
tel: 27-31-52/26-29-03
gvn. 5048, 15-10-92 (AT&T)

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆՑԻՆԵՐԻ

Մեր երկու միությունների վարչությունների որոշմամբ «Արծիվ Վասպուրականի» հուշարձանի մոտ ավանդական դաստիարակչական տեղի կունենա ս.թ. հունիսի 9-ին:

Մանրամասները կծանուցվեն լրացուցիչ

ԼԵՎՈՆ ՄԻՐԻՋԱՆՅԱՆ
«Վասպուրական» հայրենակցական միության նախագահ
ՄԱՐԻՆԵ ՎԱՀՐԱՄՅԱՆ
«Վասպուրականի նոր սերունդ» հայրենակցական միության նախագահ

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը տեղեկացնում է, որ հանրակրթական դպրոցներում սկսվել եւ շարունակվում է 1996-97 ուս. տարվա համար գործածման երաշխավորված եւ հրատարակման ներկայացված հիմնական դասագրքերի բաժանորդագրությունը: Այս տարի տպագրվելիք 62 անուն դասագրքերը աշակերտին կհասնեն միմիայն բաժանորդագրության կարգով: Բաժանորդագրությունն իրականացվում է հանրակրթական դպրոցների գրադարաններում:

ՇՏԱՊԵՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ

Galeri ֆիրման առաջարկում է

MUZAFFER

Նոր արտադրության ՓՈՒՌ

Ձեռնարկիչների կարգավորումով

KUMTEL

Յուրաքանչյուր գնում ֆիրմայի գներով

Վաճառքի մեծածախը պաշտպանում է GALERI MUZAFFER-ից

ԹՈՒՐՔԻԱ, ՌԻԶԵ, ԿԱԶԻՄ ԿԱՐԱԲԵՔԻՐ ՓՈՂ. 9
Հեռ.՝ (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս՝ (0464) 217 28 94

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաքարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2099 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 23. 05. 1996 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@